

HIRVATİSTAN PAZAR BİLGİLERİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	3
2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ	21
3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER.....	25
4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER	35
5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER	38

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Dış Ticaret Politikası

Hırvatistan' 1 Temmuz 2013 itibariyle Avrupa Birliği (AB) üyesi olmasıyla beraber Birliğin tek bir gümrük bölgesinin parçası haline gelmiş ve AB'nin gümrük vergilerini ve ortak ticaret politikasını uygulamaya başlamıştır.

Ortak ticaret politikası, Avrupa Birliği'nin İŐleyiŐi Hakkında Antlaşma'nın 207. maddesi ile belirlenmekte olup, Avrupa Birliği'nin münhasır yetkisidir. Özellikle ticaret anlaşmalarından doğan ortak gümrük oranları, fikri mülkiyet haklarının ticari yönleri, doğrudan yabancı yatırım, ticareti serbestleştirme tedbirlerinin uyumlaştırılması, ortak ihracat politikası ve ticaret gibi Avrupa Birliği'nin dünya ile ticari ilişkilerindeki tek tip ilkelere dayanmaktadır. Ortak Ticaret Politikası, Avrupa Birliği'nin üçüncü ülkelerle ikili ticari ilişkilerini ve çok taraflı kuruluşlarla (Dünya Ticaret Örgütü- DTÖ) işbirliği yoluyla Avrupa Birliği'nin çok taraflı ilişkilerini kapsamakta ve belirlemektedir.

Avrupa Birliği Ortak Dış Ticaret Politikası

Avrupa Birliği (AB) üyesi ülkeler arasında tesis edilen Gümrük Birliği çerçevesinde, üye ülkeler üçüncü ülkelerden ithalatta ortak kurallar uygulamaktadır.

Bu çerçevede, ticaret politikası münhasıran Avrupa Birliği'nin yetki alanına girmekte ve "Ortak Ticaret Politikası (OTP)" olarak adlandırılmaktadır. OTP, ortak gümrük tarifeleri; çok taraflı, bölgesel ve ikili ticaret anlaşmaları; üçüncü ülkelere uygulanan tek taraflı tavizler ve ticari savunma araçlarını kapsamaktadır. OTP çerçevesinde, mal ticaretinin yanı sıra hizmetler, ticaretle bağlantılı fikri mülkiyet hakları ve doğrudan yabancı yatırımlar AB'nin münhasır yetki alanında yer almaktadır.

Bu doğrultuda:

AB üyesi ülkelere ortak gümrük tarifesi ve ticari savunma araçları uygulanmakta olup, ürünlere uygulanan gümrük vergileri ve varsa, ürünler üzerinde bulunan ticari savunma araçlarına TARIC CONSULTATION veri tabanı üzerinden erişilebilmektedir.

TARIC veri tabanı ürün bazında faaliyet göstermektedir. TARIC görüntüleme sayfasında ürün kodu (good code) kısmına bilgi edinilmek istenen ürünün GTİP kodu, GeliŐ/Varış Ülkesi (Origin/Destination) kısmına ise ürünün ihraç veya ithal edilmek istendiği ülke yazılmak suretiyle söz konusu ürüne dair mevcut tüm uygulama ve tüzüklere ulaşılabilir. Ürünün GTİP kodunu bilmiyorsanız gelişmiş arama (advanced search) sekmesinden metin bazında da arama yapılabilir.

TARIC kullanılarak ne yapılabilir?

- Ürüne dair gümrük uygulamaları ve kotalarına, gümrük muafiyetlerine;
- Ürüne dair alınmış ticaret politikası önlemlerine (dampinge karşı uygulamalar, telafi edici önlemler vs.);
- Ürüne yönelik alınmış ithalat veya ihracat kısıtlamalarına ulaşılabilir.

TARIC veri tabanına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=en

Access2Market üye ülkelerin ve AB'nin 120'den fazla ticaret ortağının AB ile dış ticareti kapsamındaki;

- Gümrük vergilerine;
- Menşe kurallarına;
- Yürürlükteki diğer vergilerine;
- İthalat prosedürlerine;
- Ürüne ilişkin teknik gerekliliklere;
- Dış ticaret istatistiklerine ilişkin detaylı bilgileri ihtiva eden bir veri tabanıdır.

Access2Market veri tabanına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilir:

<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/home>

AB dışı ülkelerin AB ile olan ticari anlaşmalarına ve yararlanabildikleri gümrük muafiyetlerine aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/non-eu-markets>

Üye ülkelerin pazar profillerine, ithalat prosedürlerine ve dış ticareti düzenleyen mevzuatı ile birlikte ticarete konu ürüne ilişkin teknik mevzuatına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/eu-market-0#tocms>

Access2Market veri tabanında mal ticaretinin yanı sıra hizmet ticareti ve e-ticarete ilişkin veriler de yer almaktadır. Bu bilgilere aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/services>

Access2Market veri tabanını daha etkin kullanmak adına Avrupa Komisyonunun organize ettiği sanal eğitim programlarına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilir:

<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/event>

Ayrıca, AB tarafından üçüncü ülkelere karşı yürütülen ve tamamlanan dumping, sübvansiyon ve korunma önlemleri soruşturmalarına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

https://policy.trade.ec.europa.eu/enforcement-and-protection/trade-defence_en

AB, ikili ticaret anlaşmaları bağlamında aktif bir ticaret politikası izlemektedir. AB tarafından yeni nesil serbest ticaret anlaşmaları (STA) ile mal ticaretinin yanı sıra, hizmetler, kamu alımları, fikri mülkiyet hakları, sürdürülebilir kalkınma gibi ticaret ile ilgili alanları da içeren kapsamlı STA'lar müzakere edilmekte ve akdedilmektedir. AB'nin STA'ları hakkında detaylı bilgiye aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

<https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/negotiations-and-agreements/>

AB, Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi (GTS) kapsamında Gelişme Yolundaki Ülke ve En Az Gelişmiş Ülkeler (EAGÜ) belirli dönemler için geçerli olacak şekilde tek taraflı olarak vergi tavizleri sağlamaktadır. Halihazırda uygulanan GTS Rejimi, düşük ve düşük orta gelirli ülkeler için gümrük tarifelerini tamamen ya da kısmen kaldıran Standart GTS Rejimi; sürdürülebilir kalkınma ve iyi yönetişimin sağlanmasını teşvik üzere GTS Rejimi ekinde sayılan Uluslararası Konvansiyonları onaylamaları ve uygulamaları şartıyla gelişmekte olan ülkeler için tarifeleri sıfırlayan GTS + ve silah ve mühimmat hariç olmak üzere en az gelişmiş ülkelere gelen diğer malların vergisiz ve kotasız olarak AB pazarına girmesine imkan tanıyan Silahlar Hariç Her Şey (Everything But Arms-EBA) düzenlemelerini içermektedir. Güncel GTS yararlanıcısı ülkelerin listesine aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

<https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/development/generalised-scheme-of-preferences/>

Avrupa Birliği üyeliği ile Hırvatistan, AB'nin gümrük ve gümrük dışı engellerin bulunmadığı tek iç pazarının bir parçası haline gelmiştir. Herhangi bir AB üye ülkesinde gümrük işlemleri tamamlandıktan sonra, ithal edilen mallar herhangi bir ek gümrük prosedürü olmaksızın AB üye ülkeleri arasında serbestçe dolaşabilmektedir.

AB üyeliği ile birlikte, Hırvatistan ticareti koruma mekanizmaları ve ticaret engellerini içeren ticaret mekanizmalarına AB düzenlemelerini üstlenmiştir.

Hırvatistan aynı zamanda nükleer silahların yayılmasının önlenmesine ilişkin tüm önemli uluslararası anlaşmalara veya rejimlere üye veya imzacı olarak katılmaktadır. Ulusal düzeyde yasa ve prosedürlerin oluşturulması ve uygulanması yoluyla uluslararası yükümlülüklerin uygulanması ve kapasite geliştirme yoluyla kitle imha silahlarının yayılmasının önlenmesi hedefine aktif olarak katkıda bulunmaktadır. Hırvatistan, özellikle AB'nin çift kullanımlı ürünler, Wassenaar Düzenlemesi (WA), Avustralya Grubu (AG) ve Nükleer Tedarikçiler Grubu (NSG) olmak üzere uluslararası rejim ve düzenlemelerin çalışmalarına katılım sağlamaktadır.

Üçüncü ülkelerden (Avrupa Birliği üyesi olmayan ülkeler) Birliğin gümrük bölgesine yapılan mal ithalatı, ithalat gümrük formalitelerine tabidir.

Birlik Gümrük Kanununun 201. maddesi hükümleri uyarınca, Birlik pazarına arz edilmesi veya Birlik gümrük bölgesinde kişisel kullanım veya tüketime sunulması amaçlanan Birlik dışı mallar, serbest dolaşım için gümrük işlemlerine tabi tutulmaktadır.

Serbest dolaşıma giriş için eşyanın ibraz edildiği gümrük idaresine gümrük beyannamesi verilmektedir. Bunu yaparken, ödenmesi gereken tüm ithalat vergileri ve diğer harçlar tahsil edilmekte, ticaret politikası önlemleri uygulanmakta ve belirli malların ithalatı ile ilgili olarak belirlenen diğer formaliteler yerine getirilerek Birlik dışı mallara Birlik malları statüsü kazandırılmaktadır.

Avrupa Yeşil Mutabakatı:

Avrupa Yeşil Mutabakatı

İş insanlarımız tarafından Avrupa Birliği üyesi ülkelerin pazarına erişimde dikkate alınması gereken önemli bir husus da Avrupa Yeşil Mutabakatı çerçevesinde gerçekleşmekte olan ekonomik dönüşüm sürecidir.

Avrupa Birliği (AB), 11 Aralık 2019 tarihinde açıkladığı [Avrupa Yeşil Mutabakatı \(AYM\)](https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en)¹ ile 2050 yılında iklim-nötr ilk kıta olma hedefini ortaya koymuştur. AB, bu hedefe ulaşmak için yeni bir büyüme stratejisi benimseyeceğini ve tüm politikalarını iklim değişikliği ekseninde yeniden şekillendireceğini açıklamıştır. Sanayiden finansmana, enerjiden ulaştırmaya ve binalardan tarıma uzanan bir dizi alanda AB politikalarında kapsamlı değişiklikler öngören Yeşil Mutabakat, Tek Pazar'ın tesisinden bu yana AB'nin en büyük girişimlerinden birisidir.

Bu kapsamda, AB'nin iklim, enerji, arazi kullanımı, ulaşım ve vergilendirme politikalarının 2030 yılına kadar 1990'daki seviyesine kıyasla %55 emisyon azalımı sağlanacak şekilde gözden geçirilmesi için

¹ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

["Fit for 55" \(55'e Uyum\) mevzuat değişikliği paketi](#)² Avrupa Komisyonu'nca 14 Temmuz 2021'de yayımlanmıştır.

Paketin uluslararası ticareti etkileyecek en önemli unsurlarından birisi [Sınırdaki Karbon Düzenlemesidir](#)³ (SKDM/CBAM). AB'de 2005 yılından bu yana uygulanan Emisyon Ticareti Sisteminin (ETS) dış ticarete yansımaları olarak kurgulanan SKDM uygulaması kapsamında çelik, alüminyum, çimento, gübre, hidrojen ve elektriğin AB'ye ihracatından karbon emisyonları oranında bir mali yükümlülüğe tabi olması öngörülmektedir. 1 Ekim 2023 ile 31 Aralık 2025 tarihleri arasında sadece ilgili ürünlerdeki emisyonların raporlamasını gerektiren SKDM uygulaması 1 Ocak 2026 itibarı ile mali yükümlülükler açısından yürürlüğe girmiştir.

SKDM kapsamında yayımlanan tüm uygulama mevzuatı, detaylı bilgi notları ve son gelişmelere Bakanlığımız [Yeşil Mutabakat](#) sayfasından erişim sağlanması mümkündür.

Yeşil Mutabakatın ana unsurlarından bir diğeri ise dögüsel ekonomi mevzuatlarıdır. AB tarafından dögüsel ekonomiye geçişin sağlanması amacıyla, ham madde temini aşamasından ürünlerin üretimi, tüketimi ve atık yönetimine dair dögüsel bir yaklaşım ile yeni kurallar getirileceği açıklanmış, elektronik ve bilişim teknolojileri, piller ve araçlar, ambalaj, plastikler, tekstil, yapı ve inşaat, gıda, su ve besinler öncelikli sektörler olarak belirlenmiştir.

Bu çerçevede, [Batarya ve Batarya Atıkları Tüzüğü](#)⁴, [Gıda ile Temas Eden Geri Dönüştürülmüş Plastik Tüzüğü](#)⁵, [Ambalaj ve Ambalaj Atıkları Tüzüğü](#)⁶, [Yapı Malzemeleri Tüzüğü](#)⁷ yasalaşmış olup, [dögüsel araç tasarımı](#)⁸ ilişkin mevzuatın yasama süreci devam etmektedir.

Öte yandan, Gümrük Birliği kapsamında ülkemizce uyum sağlanan ürün mevzuatında önemli değişiklikler getirecek olan ve 30 Mart 2022 tarihinde açıklanan Sürdürülebilir Ürün İnisyatifi ile gıda, yem ve medikal ürünler haricinde tüm ürün grupları için sürdürülebilirliğin bir norm olarak belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu kapsamda 28 Haziran 2024 tarihinde AB Resmi Gazetesinde yayımlanarak yürürlüğe giren [Sürdürülebilir Ürünler İçin Eko-Tasarım Tüzüğü \(ESPR\)](#)⁹ ile ürün bazlı geliştirilecek eko-tasarım kurallarının genel çerçevesi oluşturulmuş olup, söz konusu eko-tasarım kuralları ile AB pazarına girişte kaynak verimliliği, çevre ve su ayak izi, zararlı kimyasal kullanımından arılık, dayanıklı, tamir edilebilir, geri dönüştürülebilir olma gibi kriterlerin esas alınması, ürün özelliklerinin dijital ürün pasaportu ile tüm ekonomik operatörlerin erişimine açık olması amaçlanmaktadır. Bu itibarla, ihrac ürünlerimizin AB pazarına girişinde, eko-tasarım kurallarına uyum sağlaması, ilgili teknik kriterlere uyumun belgelendirilmesi zorunlu hale gelecektir.

Bu doğrultuda Tüzük kapsamında çıkarılacak eko-tasarım kurallarına dair [2025-2030 Dönemi Çalışma Programı](#)¹⁰ 16 Nisan 2025 tarihinde açıklanmıştır. Ürün bazlı eko-tasarım kuralları için öngörülen takvim, demir-çelik için 2026, hazır giyim, lastik ve alüminyum için 2027, mobilya için 2028, döşekler

² <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/green-deal/fit-for-55-the-eu-plan-for-a-green-transition/>

³ https://taxation-customs.ec.europa.eu/carbon-border-adjustment-mechanism_en

⁴ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2023.191.01.0001.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2023%3A191%3ATOC

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/1616/oj>

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2025/40/oj/eng>

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/3110/oj/eng>

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023PC0451>

⁹ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401781

¹⁰ https://environment.ec.europa.eu/document/download/5f7ff5e2-ebe9-4bd4-a139-db881bd6398f_en?filename=FAQ-UPDATE-4th-Iteration_clean.pdf

için 2029 olarak belirlenirken; yatay olarak çıkarılacak mevzuat için takvim, tamir edilebilirlik için 2027, geri dönüştürülmüş içerik ve elektrikli aletlerin geri dönüştürülebilirliği için 2029 olarak belirlenmiştir. Ayrıca, halihazırda enerji-etiketlemesi mevzuatına tabi olan 16 elektronik cihaz için de 2030 yılına kadar eko-tasarım kurallarının belirlenmesi öngörülmüştür. Komisyon tarafından yetki devrine dayanan mevzuatlar ile çıkarılacak ürün bazlı kurallara uyum için 18 aylık geçiş süresi tanınması beklenmektedir.

Buna ek olarak, AB bir taraftan üçüncü ülkelere yönelik atık ihracatını kontrol altına almayı hedeflerken, AB içindeki mevcut atıkların da bir kaynak olarak ekonomiye kazandırılmasını amaçlamaktadır.

Bu itibarla, AB tarafından açıklanan [Atık Sevkiyatı Tüzüğü](#)¹¹ ile AB içinde toplanan atıkların öncelikli olarak AB içinde kullanılması amacıyla atık sevkiyatlarına kısıtlamalar getirilmesi öngörülmektedir. Bu çerçevede, 21 Mayıs 2027 tarihinden itibaren AB'den atık ithalatı yapan tesislerin atığı çevreye uygun koşullarda işlediğine yönelik üçüncü taraf denetimlerine tabi tutulması zorunlu hale gelecektir. Bu çerçevede, ilgili denetimden geçmemiş tesislerin atık ithalatı yapması mümkün olmayacak olup denetimlerde [AB'nin Endüstriyel Emisyonlar Direktifi \(2010/75\)](#) kapsamında atık işleme tesisleri için belirlemiş olduğu Mevcut En İyi Teknikler belgeleri başta olmak üzere mevzuatta listelenen AB mevzuatları ve uluslararası sözleşmelere uyum esas alınacaktır.

[Atık Çerçeve Direktifinin Revizyonu](#)¹² ile ise, AB içindeki atıkların kaynağında ayrı toplanması amacıyla Genişletilmiş Üretici Sorumluluğu (GÜS) uygulamasının tüm sektörler genişletilmesi amaçlanmış, bu çerçevede 2025 yılı itibarı ile AB üye ülkelerinde tekstil ve konfeksiyon atıklarının ayrı toplanmasının GÜS kapsamında gerçekleştirilmesine yönelik ortak kurallar düzenlenmiştir.

Öte yandan, [Ormansızlaşmanın Önlenmesi Tüzüğü \(EUDR\)](#)¹³ ile 30 Aralık 2026 tarihi itibarıyla, büyük oranda ormansızlaşmaya sebep olan soya, sığır eti, palm yağı, ahşap/ağaç ürünleri, kakao, kauçuk, kahve ve bunlardan elde edilen belirli ürünleri üretimde girdi olarak kullanan çikolata, mobilya, lastik, deri gibi ürünlerin AB pazarına girişinde ormansızlaşmaya/orman bozulmasına yol açmadığı ve insan ve işçi haklarına uygun üretildiğine yönelik özen yükümlülüğü beyanı zorunlu hale getirilmiştir.

29 Ocak 2025 tarihinde yayımlanan [Rekabetçilik Pusulası](#)¹⁴ ile iklim değişikliği ile mücadele sürecinde AB'nin rekabetçiliğini artıracak adımlar atılması, inovasyonun kolaylaştırılması, yatırım ortamının iyileştirilmesi, AB mevzuatlarının basitleştirilmesi amaçlanmıştır. 26 Şubat 2025 tarihinde açıklanan Temiz Sanayi Planı ile enerji maliyetlerinin düşürülmesi, yeni finansman kaynağı oluşturulması, ham madde tedarik güvenliğinin sağlanması, uluslararası işbirliklerinin artırılması, kamu alımlarında sürdürülebilir ürünlere talebin artırılmasına yönelik tedbirler belirlenmiştir. Bu doğrultuda, otomotiv sektörü eylem planı ile demir-çelik ve metaller eylem planları yayımlanmıştır.

Söz konusu politikalar arasında, otomotiv sektörünü kapsayan yeni sanayi, kamu alımları ve teşvik politikalarında **"AB önceliği"**, **"Made in EU"** gibi kriterler ile yerel ürünlere ayrıcalık tanınması, hurda demir-çelik ve alüminyum ihracatına kısıtlama getirilmesi gibi politikalar ülkemizce yakından takip edilmektedir.

"Made in EU" yaklaşımının kapsamını ve kriterlerini ortaya koyması beklenen [Sanayi Hızlandırma Yasası](#) taslağı 4 Mart 2026 tarihinde yayımlanmıştır. Son açıklanan taslakta AB tarafından öncelikli sektörlerde kamu alımları ve kamu destek politikalarında düşük karbonlu ve/veya "AB menşeli" olma

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32024R1157>

¹² https://environment.ec.europa.eu/publications/proposal-targeted-revision-waste-framework-directive_en

¹³ [EUR-Lex - 02023R1115-20251226 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

¹⁴ https://commission.europa.eu/document/download/10017eb1-4722-4333-add2-e0ed18105a34_en

şartı getirilmiş olup anılan taslakta Gümrük Birliği'nin "Birlik ile eşdeğer menşe" şartını karşılayabilmesine imkan veren hukuki zemine yer verilmiştir. Bu kapsamda ülkemiz pozisyonunun korunmasına ve güçlendirilmesine yönelik AB ile teknik ve üst düzey temaslar sürdürülecektir.

**AB Yeşil Mutabakatı kapsamındaki güncel gelişmeler ve AB Kurumlarınca yayımlanan bilgi/belgeler hakkında özet bilgiye erişmek için Bakanlığımız web sitesindeki "[Yeşil Mutabakat](#)" bölümünü¹⁵ takip ediniz.

Gümrük Vergileri

Hırvatistan' 1 Temmuz 2013 itibariyle Avrupa Birliği (AB) üyesi olmasıyla beraber Birliğin tek bir gümrük bölgesinin parçası haline gelmiş ve AB'nin gümrük vergilerini ve ortak ticaret politikasını uygulamaya başlamıştır. Herhangi bir AB üye ülkesinde gümrük işlemleri tamamlandıktan sonra, ithal edilen mallar herhangi bir ek gümrük prosedürü olmaksızın AB üye ülkeleri arasında serbestçe dolaşabilmektedir

Gümrük vergisine ilave olarak bazı ürünlerin (Alkol ve alkollü içecekler, tütün mamulleri, enerji ürünleri ve elektrik, kahve ve alkolsüz içecekler, motorlu taşıtlar) ithalatında Özel Tüketim Vergisi (excise duty) tahsil edilmektedir. (<https://carina.gov.hr/pristup-informacijama/propisi-i-sporazumi/trosarinsko-postupanje/visine-i-nacin-obracuna-trosarina-posebnih-poreza/3628>)

İthalat Rejimi

Gümrük Kontrolleri

AB Gümrük İşlemleri Başlığı

- İthalat Kontrol Sistemi 2 (ICS2) Sürüm 3

ICS2 sistemi, ekonomik operatörlerin AB'ye doğrudan veya AB'den transit şekilde üçüncü ülkelere gerçekleştirilecek sevkiyatlarına ilişkin bilgi ve verilerin yükleme öncesi kargo bilgisi (PLACI) ve varış öncesi giriş özet beyanları (ENS) aracılığıyla AB Gümrük İdareleri'ne sunulmasını gerekli kılan bir elektronik gümrük sistemidir.

Sistem ile kargo ve taşımaya ilişkin risk analizinin gerçekleştirilip güvenliğe ilişkin tehditlerin önlenmesi, uluslararası gümrük işlemlerinin kolaylaşması ve ekonomik operatörler ve AB Gümrük İdareleri arasındaki bilgi alışverişinin basitleşmesi amaçlanmaktadır.

Sistemden pek çok ticari aktör etkilenecek olup AB sınırları içinde ve dışında posta operatörleri, ekspres kargo taşımacılığı, havayolu kargo taşımacılığı, denizyolu, demiryolu ve karayolu taşımacılığı, AB sınırları dahilinde belirli son alıcılar, lojistik firmaları bu aktörler arasında yer almaktadır. Bu yönüyle, doğrudan AB'ye veya AB'den transit olarak başka bir ülkeye eşya gönderen Birlik dışındaki, Türkiye dahil, tüm ihracatçılar sistemden etkilenecektir.

¹⁵ <https://ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/yesil-mutabakat>

Sistem kapsamında, AB'nin ihtiyaç duyduğu verilerin girilmemesi halinde, taşımaya ilişkin işlemler AB sınırında durdurulup eşyanın gümrük işlemleri yapılmayacak, yetersiz beyanlar reddedilecek ya da ticaret akışını sekteye uğratabilecek tedbirler söz konusu olabilecektir.

Sistem, sevkiyat kapsam ve şekline göre üç sürüm halinde uygulanmaktadır. Havayolu kargo taşımacılığı ön yükleme ve havayolu posta taşımacılığı ön yükleme için Sürüm 1, 15 Mart 2021 tarihi itibarıyla; havayolu genel kargo taşımacılığı ile havayolu taşımacılığı ve posta taşımacılığı için Sürüm 2 ise, 1 Mart 2023 tarihi itibarıyla; deniz yolu, karayolu ve demiryolu taşımacılıklarını kapsayan Sürüm 3 ise 1 Nisan 2025 tarihi itibarıyla uygulanmaktadır. Böylece, sistemin operasyonel süreci tüm taşımacılık modları için AB gümrüklerinde devreye alınmıştır.

Avrupa Komisyonu tarafından sistem sürümlerine ilişkin Türkçe broşürler yayımlanmaktadır. Buna ilâve olarak, sistemin tanıtımının yapıp kullanımına ilişkin bilgilerin sunulduğu eğitim videolarına Bakanlığımız girişimleriyle Türkçe dil seçeneği de eklenmiş olup, ilgili videolara (https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs/customs-security/import-control-system-2_en#elearning-courses) adresinden erişim sağlanabilmektedir.

ICS2 sistemi kapsamındaki uygulamaya ilişkin diğer tüm bilgilere ve ekonomik operatörlere yönelik yayımlanan belgelere AB'nin [Import Control System 2 \(ICS2\) - European Commission \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/customs/ics2/) adresindeki bağlantısından erişilebilmektedir.

- Pan-Avrupa-Akdeniz (PEM) Tercihli Menşe Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyona İlişkin Güncel Durum

PEM Tercihli Menşe Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyonu revize eden yeni PEM Konvansiyonu ülkemizde 19 Aralık 2025 tarihinde onaylanmış ve revize Konvansiyonun uygulama hükümlerine ilişkin "Pan-Avrupa-Akdeniz Tercihli Menşe Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyon Ortak Komitesinin 1/2023 Sayılı Kararı Kapsamı Tercihli Menşe Kuralları Hakkında Yönetmelik" 20 Aralık 2025 tarihli ve 33113 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

PEM bölgesinde yer alan ülkeler arasındaki tercihli ticarete kullanılan çapraz menşe kümülasyonu sayesinde, taraf ülkeler ithal edilen girdileri üretim süreçlerinde kendi ülkeleri menşeli ürünler olarak kullanılabilir ve bu sayede nihai ürün kolay bir şekilde ihracatçı ülke menşei kazanabilmektedir.

Bölge ülkeleriyle olan 16 tercihli düzenlemeden 14'ü için (AB Tarım, AKÇT, EFTA, Faroe Adaları, Filistin, Fas, Mısır, Sırbistan, Bosna-Hersek, Kosova, Kuzey Makedonya, Karadağ, Gürcistan, Moldova) revize menşe kuralları uygulamaya alınmış ve eski kural setine dayanan Tunus ve Arnavutluk STA'larımızın da revize kurallara geçişinin sağlanması için çalışmalar devam etmektedir.

1 Ocak 2026 tarihi itibarıyla ülkemiz ile PEM'e taraf ülkeler arasında uygulanan çapraz kümülasyon olanaklarına ilişkin güncel durum ve PEM kümülasyon olanaklarına ilişkin güncel gelişmeler Bakanlığımız internet sitesinin Duyurular (<https://ticaret.gov.tr/duyurular>) bölümünde ve (<https://ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/avrupa-birliqi/pan-avrupa-akdeniz-tercihli-mense-kurallari>) sayfasında düzenli olarak yayımlanmaktadır.

Gümrük Tarifeleri

Türkiye-AB Gümrük Birliği

Türkiye ile AB arasındaki Gümrük Birliği kapsamındaki ürünler için gümrük vergisi veya herhangi bir miktar kısıtlaması bulunmamaktadır. Gümrük Birliği 31 Aralık 1995 tarihinden beri yürürlükte olup, temeli 1963'te imzalanan Ankara Anlaşması ve 1970'de imzalanan Ek Protokol'e dayanmaktadır.

Gümrük Birliği, sanayi ürünleri ve işlenmiş tarım ürünlerini (sanayi payı itibarı ile) kapsamaktadır. Gümrük Birliği sınırlarında üretilen ve elde edilen mallar ya da Gümrük Birliği'nde serbest dolaşıma sunulan mallar bu gümrük statüsünün kanıtı olan A.TR Belgesi eşliğinde Gümrük Birliği topraklarında herhangi bir yerde serbestçe dolaşma hakkına sahiptir.

Yasal Dayanaklar:

- AT-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin Gümrük Birliği'nin son aşamasının uygulanmasına ilişkin 1/95 sayılı ve 22 Aralık 1995 tarihli kararı:

(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:21996D0213%2801%29&rid=2>)

- AT-Türkiye Gümrük İşbirliği Komitesi'nin 1/2006 sayılı ve 26 Eylül 2006 tarihli AT-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin 1/95 sayılı kararının uygulamasına ilişkin ayrıntıları düzenleyen karar

(<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:265:0018:0038:en:PDF>)

Gümrük Birliği, Amsterdam Anlaşması EK 1'de belirtilen tarım ürünleri ile Avrupa Kömür ve Çelik Anlaşması'nın kapsadığı kömür ve çelik ürünlerini kapsamamaktadır. Bu ürünler aşağıdaki yasal dayanaklar çerçevesinde tavizli bir rejimden yararlanabildikleri zaman bir menşe ispat belgesi ibraz edilmesi gerekmektedir (Movement Certificate-Dolaşım Belgesi-EUR.1 ve fatura beyanı).

Yasal Dayanaklar:

- AT-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin 25 Şubat 1998 tarihli ve 1/98 sayılı kararı ile tarım ürünleri ticaret rejimi hakkında 3 no.lu Protokol:

(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:1998:086:TOC>)

- Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu ile Türkiye Cumhuriyeti arasındaki anlaşma uyarında Anlaşmanın 1. Protokolünü değiştiren 8 Temmuz 1991 tarihli Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'nu kuran Anlaşma kapsamındaki ürünlerin ticaretiyle ilgili düzenlenen Ortak Komite'nin 2/99 sayılı kararı:

(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=uriserv:OJ.L .2009.143.01.0001.01.ENG>)

Rekabet

AB'nin Rekabeti Bozucu Yabancı Sübvansiyonlar Tüzüğu

Avrupa Komisyonunun Rekabeti Bozucu Yabancı Sübvansiyonlar Tüzüğu 23 Aralık 2022 tarihinde L 330 sayılı AB Resmi Gazetesinde EU 2022/2560 sayısıyla yayınlanmış olup, anılan Tüzük kapsamında, Avrupa Komisyonu'na üçüncü ülkeler tarafından verilen ve AB pazarında rekabeti bozan

sübvansiyonlara karşı soruşturma yürütme ve gerekli durumlarda önlem alma yetkisi verilmektedir. Böylelikle, AB'nin katı rekabet kurallarına tabi AB'de yerleşik firmalar ile üçüncü ülke firmaları arasında eşit rekabet şartlarının sağlanmasının hedeflendiği açıklanmıştır.

Tüzük ile birlikte üçüncü ülkenin, doğrudan veya dolaylı olarak iç pazarda faaliyette bulunan bir veya daha fazla yüklenici veya sektöre fayda sağlayan mali katkı yabancı sübvansiyon olarak değerlendirileceği ifade edilmiştir.

Tüzük kapsamında, yüklenicilerin eşik değerlerin üzerinde kalan tüm satın alma ve birleşmeleri ile kamu alımlarına katılımlarının Komisyona ön bildirimini yapılması gerekmekte olup, ayrıca Komisyonun eşik değerler altında kalsalar dahi, piyasayı bozucu yabancı sübvansiyon şüphesi bulunan tüm piyasa hareketlerini soruşturma yetkisi bulunmaktadır. Tüzüğe (<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/2560/oj>) bağlantısından erişilebilmektedir.

Söz konusu Tüzük, 12 Temmuz 2023 tarihi itibarıyla uygulanmaya başlamış olup, 12 Ekim 2023 itibarıyla şirketlerin, yabancı mali katkıları içeren ve ilgili bildirim eşiklerini aşan şirket birleşmeleri ve kamu alımları hakkında bildirimde bulunmaları gerekmektedir.

Tüzük kapsamında Komisyonun soruşturması, üçüncü ülke tarafından sağlanan mali katkının iç pazarı bozan bir yabancı sübvansiyon niteliğinde olup olmadığı değerlendirildiği bir ön inceleme aşaması ile başlamaktadır. Komisyonun bu değerlendirmeye ulaşması halinde, yabancı sübvansiyon alan teşebbüse yönelik derinlemesine soruşturma başlatması mümkündür. Halihazırda, Komisyonun hem resen hem de bildirim yükümlülükleri çerçevesinde başlattığı çeşitli soruşturmalar bulunmaktadır.

Tüzük ile ilgili olarak 12 Temmuz 2023 tarihli AB Resmi Gazetesinde (EU) 2023/1441 sayılı Uygulama Tüzüğü yayınlanmıştır. Söz konusu Tüzükte birleşmelere ilişkin bildirimlerin ve kamu alımları prosedürlerinde yabancı mali katkı bildirimlerinin şekil, içerik ve usulü, Tüzüğe göre yapılması gereken sözlü açıklamaların usulüne ilişkin detaylar, ifşa, dosyalara ve gizli bilgilere erişim hakkındaki detaylı kurallar, şeffaflık gereklilikleri ve zaman kısıtlarının hesaplanması ve Tüzük kapsamındaki taahhütlere ilişkin zaman kısıtlarının detayları belirlenmiştir.

Uygulama Tüzüğüne [Implementing regulation - 2023/1441 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/1441/oj) adresinden ulaşılabilir.

İç Vergiler

Hırvatistan'da vergilendirme konusunda yetkili birim Porezna Uprava (Maliye Bakanlığı Vergi İdaresi) olup (https://www.porezna-uprava.hr/en/EN_porezni_sustav/Pages/Tax-system-CRO.aspx) adresinde yer alan web sayfasından vergilendirmeye dair tüm detaylı bilgiler temin edilebilmektedir.

Hırvatistan'da vergi sistemi Genel Vergi Yasası çerçevesinde düzenlenmektedir. Başlıca vergi türleri ve oranları aşağıda gösterilmektedir.

Kurumsal Gelir Vergisi (Kar Vergisi): Bir şirket, vergi döneminde 1.000.000 avroya kadar gelir elde etmişse vergi oranı %10, vergi dönemindeki gelirler 1.000.000 avrodan yüksekse oran %18'dir.

Sermaye kazançları vergilendirilebilir gelire dahil edilir ve standart kurumlar vergisi oranında vergilendirilir.

Gelir Vergisi: Hırvatistan'da, yıllık vergi yükümlülüğü değerlendirmesi sürecinde vergi matrahına uygulanan artan oranlı vergi sistemi bulunmaktadır. Artan vergi oranları, bireyin Hırvatistan'daki ikamet yerine veya meskenine bağlıdır. 01.01.2025 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere Hırvatistan'da Gelir Vergisi Oranları değiştirilmiştir.

Gelir vergisi oranlarında, yerel belediyenin büyüklüğüne bağlı olarak %15'ten %23'e kadar daha düşük bir oran ve %25'ten %33'e kadar daha yüksek bir oran belirlenecektir.

Yerel belediye biriminin vergi oranlarına ilişkin yasal olarak belirlenen son tarihe kadar karar vermemesi durumunda, otomatik olarak %20'lik düşük oran ve %30'luk yüksek oran uygulanacaktır.

Yerel yönetim birimleri, %15'in mümkün olan en düşük oranı temsil ettiği ve %33'ün mümkün olan en yüksek vergi oranını temsil ettiği bir aralıktan iki artan oranlı vergi oranı seçebilmektedir. Bununla birlikte, bir belediyenin/şehrin iki artan oranlı vergi oranından daha düşük ve daha yüksek olanı seçebileceği gerçek aralıklar, belediyenin/şehrin büyüklüğüne bağlıdır:

Bir belediye %15 ila %20 aralığında daha düşük bir oran ve %25 ila %30 aralığında daha yüksek bir oran arasından vergi oranını belirlemektedir.

Nüfusu 30.000'den az olan bir yerleşim yeri, %15 ila %21 aralığında daha düşük bir oran ve %25 ila %31 aralığında daha yüksek bir orana tabidir.

Nüfusu 30.000'den fazla olan bir yerleşim yeri, %15 ila %22 aralığında daha düşük bir oran ve %25 ila %32 aralığında daha yüksek bir orana tabidir.

Zagreb Şehri %15 ila %23 aralığında daha düşük bir oran ve %25 ila %33 aralığında daha yüksek bir oran seçebilir.

Yerel yönetim birimlerinin, içinde bulunulan yılın en geç 30 Kasım tarihine kadar, bir sonraki yılın 1 Ocak tarihinden itibaren geçerli olan oranları seçme hakları vardır. Yerel yönetim biriminin belirlenen son tarihe kadar seçim yapmadığı yerler %20 ve %30 oranında artan oranlı vergiye tabi olmaktadır.

Yukarıda bahse konu düşük ve yüksek oran aralıkları belediyelerin ve şehirlerin büyüklükleri ışığında hesaplanmaktadır.

Ek olarak, daha yüksek gelir vergisi oranının uygulanmasına ilişkin yıllık gelir vergisi dilimi eşiği 50.400 avrodan 60.000 avroya çıkarılmıştır.

Kişisel ödenek 560 avrodan 600 avroya çıkarılmıştır. Desteklenen aile üyeleri ve belirlenen engellilik için artan kişisel ödenek miktarları, kişisel ödeneğe göre hesaplanan diğer vergilendirilmeyen gelirlerle (iş performansına ilişkin para ödülleri, kıdem tazminatı, jübile ödülleri vb.) birlikte artmaktadır.

Öte yandan Hırvatistan hükümeti yurtdışında olup Hırvatistan'a geri dönen vatandaşları için gelir vergisinde bazı vergisel teşvikler sağlamıştır. Yurt dışında en az iki yıl geçirmiş olan Hırvat vatandaşlarına, istihdam gelirleri üzerinden beş yıllık %100 vergi indirim hakkı tanınmıştır. Bu teşvikin uygulanmasına ilişkin ilave hükümler Kişisel Gelir Vergisi Yönetmeliğinde belirlenmiştir.

Katma Değer Vergisi: Hırvatistan'da yerleşik uygulamadaki genel KDV oranı %25'dir. Diğer KDV oranları %13 ve %5 olarak uygulanmaktadır.

%13 KDV oranı uygulanan mal ve hizmet kalemleri aşağıda sunulmuştur:

- Tatil konaklaması, konaklama kiralaması, tatil kampları veya kamp yapmak için belirlenmiş yerlerde ve deniz turizmi gemilerinde konaklama dahil olmak üzere otel veya benzeri amaçlı tesislerde kahvaltı, yarım pansiyon veya tam pansiyon dahil konaklama hizmetleri ve konaklama hizmetleri,
- Medya yönetmeliği bulunan bir gazete yayıncısının gazete ve dergileri ile yayıncılara ait %5 KDV oranı uygulananlar dışında özel bir düzenleme uyarınca medya kanunu çıkarma zorunluluğu bulunmayan gazete ve süreli yayınlar Tamamı veya bir kısmı reklam içeren veya reklam amacıyla kullanılanlar ile tamamı veya bir kısmı video veya müzik içeriğinden oluşanlar dışında periyodik olarak,
- Çocuk oto koltukları ve bebek bezleri,
- Kişisel hijyen malzemeleri,
- Şişe veya başka bir ambalajla piyasaya arz edilen sular dışında, özel bir yönetmeliğe göre umumi su temini ve umumi drenaj açısından su dağıtımı,
- Başka bir tedarikçiye veya son kullanıcıya elektrik tedariki, bu tedarike ilişkin ücretler de dahil olmak üzere,
- Termik santrallerden doğalgaz ve ısıtma teslimi ve bu teslimlere ilişkin ücretler dahil (%13 oranı 1 Nisan 2025 tarihinden itibaren hesaplanıp ödenecektir),
- Yakacak odun, pelet, briket ve talaş (%13 oranı 1 Nisan 2025 tarihinden itibaren hesaplanıp ödenir),
- Özel bir yönetmelik uyarınca karma belediye atıklarının toplanması, biyolojik olarak parçalanabilen belediye atıklarının ve ayrı atıkların toplanmasına ilişkin kamu hizmeti,
- Çömlekler ve tabutlar,
- Telif hakkı alanındaki özel düzenlemeler ve ilgili haklar uyarınca ve bu faaliyetten sorumlu devlet idare organının önceden onayı ile bu faaliyeti yürüten uygun toplu yönetim kuruluşlarının üyesi olan yazarların, bestecilerin ve icracıların ve fonogram hakkı sahiplerinin hizmetleri ve ilgili telif hakları. fikri mülkiyet,
- Yemekhanede ve yemekhane dışında yemek ve tatlıların özel yönetmelik uyarınca hazırlanması ve servis edilmesi

%5 KDV oranı aşağıdaki mal ve hizmetler için uygulanmaktadır:

- Her türlü ekmek
- Aynı isim altında sıvı halde piyasaya sürülen her türlü süt (inek, koyun, keçi), taze, pastörize, homojenize, yoğunlaştırılmış (ekşi süt, yoğurt, kefir, çikolatalı süt ve diğer süt ürünleri hariç), ikameler anne sütü için,
- Mesleki, bilimsel, sanatsal, kültürel ve eğitsel içerikli kitaplar, pedagojik eğitime yönelik, ilk, orta ve yüksek öğretime yönelik ders kitapları (tamamen veya kısmen reklam içeren veya

reklam hizmeti verenler ile tamamen veya kısmen reklam verenler hariç) çoğunlukla video veya müzik içeriklerinden oluşuyor,

- Yetkili otorite tarafından tıbbi ürün ve tıbbi cihaz konusunda izin verilen tıbbi ürünler,
- Hırvatistan Sağlık Sigortası Enstitüsü'nün ortopedik ve diğer yardımlara ilişkin genel kanununda öngörülen, engellilerin kişisel kullanımı için engellilik tedavisini hafifletmek amacıyla kullanılan tıbbi ekipman, yardımcı cihazlar ve diğer cihazlar,
- KDV'den muaf kültür kurumları, kamu otoriteleri veya kültür alanındaki diğer tüzel kişiler tarafından gerçekleştirilen, kültürel hizmetler ve bunlarla bağlantılı mal tedariki dışındaki sinema biletleri, konser, spor etkinlikleri ve kültürel etkinliklere ait biletler,
- Bir gazete yayıncısının, tamamı veya bir kısmı reklam içeren veya reklam hizmeti veren ve tamamı veya bir kısmı video veya müzik içeriğinden oluşan gazeteler dışındaki, günlük olarak yayınlanan basın kanunu bulunan gazeteleri,
- Bilimsel dergiler,
- Bebekler ve küçük çocuklar için bebek mamaları ve işlenmiş tahıl bazlı gıdalar,
- Bitkisel ve hayvansal kökenli yenilebilir sıvı ve katı yağlar, tereyağı ve margarin,
- Canlı hayvanların teslimi: sığır, domuz, koyun, keçi, at, eşek, evcil kümes hayvanları, tavşan ve tavşanlar,
- Sığır, domuz, koyun, keçi, at, eşek, evcil kümes hayvanları, tavşan ve tavşanlardan taze veya soğutulmuş et ve yenilebilir kesim ürünlerinin teslimi,
- Taze veya soğutulmuş sosis ve benzeri et ürünleri, kesim et ürünleri veya kanın teslimi,
- Canlı balık teslimi,
- Taze veya soğutulmuş balık, yumuşakçalar ve diğer suda yaşayan omurgasızların teslimi,
- taze veya soğutulmuş yengeçlerin teslimi,
- Kuru baklagiller dahil olmak üzere taze veya soğutulmuş sebzelerin, kök ve yumruların teslimi,
- Taze ve kuru meyve ve kuruyemişlerin teslimi,
- Taze kanatlı yumurtalarının kabuklu olarak teslimi,
- Fideler ve tohumlar,
- Gübreler, zirai ilaçlar ve diğer zirai kimyasal ürünler,
- Evcil hayvan yemi hariç esas olarak hayvan yemi olarak kullanılan ürünler,
- Yakacak odun, pelet, briket ve talaş tedariki ve teslimatına ilişkin ücretler dahil olmak üzere doğal gaz temini (istisnai olarak 31 Mart 2025 tarihine kadar).

Gayrimenkul Transfer Vergisi: Gayrimenkul Transfer Vergisi oranı %3 olup alıcı tarafından ödenir. Vergi matrahı, mülkün vergi yükümlülüğü sırasındaki piyasa değeridir.

Ürün Standartları ile ilgili Uygulamalar

Avrupa Birliği'nin Ürünlere Dair Teknik Mevzuatı

Bir ürünün Avrupa Birliği (AB) pazarına girebilmesi için AB'nin tüzük, direktif vb. olarak adlandırılan (EURLEX internet sayfasından ulaşılabilen) teknik mevzuata uygun olarak üretilmesi ve piyasaya arz koşullarını sağlaması gerekmektedir. AB'nin teknik mevzuatı, tüm ürünler için temel kuralları belirleyen yatay mevzuatın yanı sıra, ürünlere ilişkin teknik düzenlemelerden (örn: oyuncaklar, makineler, asansörler, tıbbi cihazlar, yapı malzemeleri, kimyasallar vs.) oluşmaktadır. Bunun

haricinde, AB içinde ortak bir düzenlemeye tabi olmayan (kırtasiye ürünleri, mobilyalar, saatler vs.) ürünlere ilişkin üye ülkeler kendi düzenlemelerini yapmakta serbesttir.

Ülkemiz, Gümrük Birliği gereğince AB'nin ürünlere dair teknik mevzuatını ve sistemini uyumlaştırmaktadır. Bu çerçevede, Türkiye AB'nin CE İşareti, onaylanmış kuruluşlar, piyasa gözetimi ve denetimi, AB'nin ortak bir düzenlemesi olmayan alanda karşılıklı tanımaya dair kurallarını ve ürünlere ilişkin (sektörel) mevzuatını ulusal mevzuatına aktarmıştır. Ülkemiz, AB'nin ürünlere ilişkin mevzuatındaki güncellemeleri de takip ederek bilahare ulusal mevzuatına yansıtılmaktadır.

Ülkemizde, AB mevzuatı kapsamında atanmış onaylanmış kuruluşların listesi ise güncel olarak AB'nin Yeni Yaklaşım Onaylanmış Kuruluş Bilgi Sistemi'nde (NANDO- <https://webgate.ec.europa.eu/single-market-compliance-space/home>) yayınlanmaktadır.

Sonuç olarak, ortak bir AB mevzuatı bulunan ürünler yönünden ulusal mevzuatımızı uyumlaştırdığımız ölçüde veya düzenlenmemiş alanda yer alan ürünler yönünden Türk ürünlerinin AB'de ilave test/belgelendirmeye ihtiyaç olmaksızın AB menşeli ürünlerle eşit muameleye tabi tutulması ve malların serbest dolaşımı ilkesi kapsamında ithalat kontrollerine tabi tutulmaması gerekmektedir. Bu kapsamda, Türkiye'de üretilen ürünler, AB'de üretilmiş ürünlere eşdeğer güvenlik ve kalite düzeyini sağlamaktadır. Ülkemizce uyum sağlanan AB mevzuatı ve ilgili yetkili kuruluşların irtibat bilgileri "Türkiye Ürün Kuralları Veri Tabanı"nda yer almaktadır; anılan Veri Tabanına <https://urunkurallari.ticaret.gov.tr/> adresinden erişim sağlayabilirsiniz.

AB teknik mevzuatına ilişkin ayrıntılı bilgi edinmek için (abteknik@ticaret.gov.tr) adresinden irtibata geçilebilmektedir. Ayrıca, Avrupa Birliği'nce hazırlanan ve ürün kurallarının uygulanmasına ilişkin bilgiler içeren güncel Mavi Rehber, Bakanlığımız tarafından Türkçeye çevrilerek üreticilerimizin, ilgili Bakanlıklarımızın, sivil toplum kuruluşlarımızın ve ilgili tüm paydaşların hizmetine sunulmuştur.

Mavi Rehber'e aşağıda yer alan adres üzerinden erişilebilmektedir:

(<https://ticaret.gov.tr/data/5dc55af713b87654fc017421/MAV%C4%B0%20REHBER%202022,..pdf>)

Standartlar: Hırvat standartlarının çok az bir kısmı tamamen Hırvat kökenlidir; geri kalanı Avrupa ve / veya uluslararası standartları benimsemiştir.

AB ve Ürün Standartları

Bazı ürünler menşesine bakılmaksızın Avrupa Birliği'nin getirdiği zorunluluklar sebebiyle birtakım mevzuatla sınırlandırılmıştır. Diğer taraftan, bütün Birlik ülkeleri için özellikle adil rekabeti destekleyici çeşitli garanti sistemleri bulunmaktadır. ISO 9000 serisi kaliteyi garantileyen ve rekabet faktörünü ön plana çıkaran bir uygulamadır. Çevre üzerine ISO 14000 serisi ve iş sağlığı ve güvenliği amacıyla ISO 45001 sistemi önem kazanmıştır. GLOBALGAP (eski adıyla EUREPGAP) sertifikasının alınması zorunlu olmamakla birlikte ürün satın almada tercih nedenidir.

AB kuralları gereğince bazı sanayi ürünlerinin AB pazarına girebilmesi için AB teknik mevzuatına uyumlu olması gerekmektedir. CE İşareti bu kapsamdaki uygulamalardan biridir. Birçok sanayi ürününde CE İşareti (https://ec.europa.eu/growth/single-market/ce-marking_en) bulunması zorunludur. Ürünlerin, CE İşareti olarak piyasaya sunulmasından imalatçı sorumludur. Ancak, eğer imalatçı ya da imalatçının yetkili temsilcisi Avrupa Birliği içinde değilse, bu sorumluluğu ithalatçı yerine getirmek zorundadır. Diğer bir anlatımla, ithalatçı ithal ettiği ürünlerin AB mevzuatına uygunluğunu temin etmek zorundadır.

Ürünlerin piyasaya arz edilmesine ilişkin akreditasyon ve piyasa gözetimi ve denetimi işlemleri AB'nin 765/2008/EC sayılı Tüzüğü ile 2019/1020/EU sayılı Tüzüğü'ne göre yürütülmektedir. Anılan mevzuat, AB gümrüklerinde kontrolleri, CE İşareti ve akreditasyonunun yanı sıra üye devletlerde piyasa gözetimi ve denetimine yönelik hükümler ihtiva etmekte olup, üye ülkeler tarafından işbirliği içinde uygulanmaktadır.

AB genelinde gıda ile ilgili genel prensiplerin ve temel düzenlemelerin çerçevesini belirleyen 178/2002/EC sayılı Tüzük doğrultusunda Genel Gıda Yasası uygulanmaktadır. 2002 tarihli düzenlemeyle, aynı zamanda, AB Gıda Güvenliği Otoritesi kurularak gıda güvenliği konusunda uygulanması zorunlu prosedürler belirlenmiştir. Genel Gıda Yasası, gıdaların izlenebilirliği konusunda da hükümler içermektedir ve düzenlediği ana başlıklar Ocak 2005 tarihinde uygulamaya girmiştir.

AB genelinde tarım ürünlerinin piyasaya arzına ilişkin ortak kuralları 1308/2013/EU ve 1379/2013/EU sayılı Tüzükler belirlemektedir.

Üçüncü ülkelerden ithal edilen taze meyve ve sebzelerin sevkiyatının AB pazarlama standartları ve diğer eşdeğer standartlara uygun olması gerekmektedir. Bu yönde, 2023/2429 sayılı Tüzük taze meyve ve sebze ithalatı ile ilgili genel ve spesifik pazarlama standartlarını belirlemektedir.

Test Etme, Muayene ve Belgelendirme

Hırvatistan'da ürünler için teknik gereklilikleri, ekonomik operatörlerin yükümlülüklerini, uygunluk değerlendirme kuruluşları tarafından yerine getirilmesi gereken hususları, ürünler için irtibat noktası, tek irtibat ofisi ve sınır ötesi karşılıklı yardım, teftiş ve kabahat hükümlerini düzenleyen kanun "Ürünler ve Uygunluk Değerlendirmesi için Teknik Gereklilikler Kanunu" olup, son güncellemelerin ardından 126/2021 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak 2 Aralık 2021 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Bu çerçevede, yukarıda belirtilen Kanunda atıfta bulunduğu üzere, 2019/1020 sayılı Tüzüğün (AB) 6'ncı maddesi uyarınca piyasaya arz edilen bir ürün, o ürünle ilgili öngörülen gerekliliklere uygun olmalıdır. Üretici, ürününü piyasaya arz ederken, ürününün o ürüne ilişkin yönetmeliklerde belirtilen şartlara uygun olarak tasarlanmasını ve üretilmesini sağlamakla yükümlüdür. Üretici, ilgili yönetmeliklerde öngörüldüğünde, öngörülen teknik belgeleri hazırlamak ve uygunluk değerlendirme prosedürünü uygulamak veya uygulanmasını sağlamakla yükümlüdür. İthalatçı ve/veya distribütör, ürünü piyasaya arz etmeden önce, imalatçının uygunluk değerlendirme prosedürünü gerçekleştirdiğini tespit etmekle yükümlüdür. İthalatçı, bir ürünün o ürün için geçerli olan mevzuat hükümlerine uymadığına ilişkin kanaate sahip olduğu takdirde, uyumlaştırma gerçekleşene kadar ürünü piyasaya arz edemez.

Uygunluk Değerlendirme: Hırvatistan'daki uygunluk değerlendirme prosedürünün temel unsurları, "Ürünler ve Uygunluk Değerlendirmesi için Teknik Gereklilikler Kanunu" ile tanımlanmıştır. Hırvat Akreditasyon Kurumu (HAA), Hırvat özel sektör laboratuvarlarına, şirketlerine ve gerçek kişilere uygunluk değerlendirme sürecine katılmak için gerekli belirli standartları karşıladıklarını teyit eden, resmi bir akreditasyon veren kamu kurumudur. AB, kendi içinde iç pazar oluşturulmasının bir unsuru olarak, AB çapında eşit teknik yeterliliğe sahip laboratuvarlardan ve sertifikaları olan uygunluk değerlendirme kuruluşlarından oluşan bir ağı

oluşturulmasını sağlamak için uygunluk değerlendirme sürecinde üçüncü tarafların akreditasyonu için kullanılmak üzere uyumlaştırılmış standartlar geliştirmiştir.

HAA, uygunluk değerlendirme kuruluşlarının akreditasyonunu aşağıdakiler temelinde yürütür:

- Ürünler ve Uygunluk Değerlendirmesi için Teknik Gereklilikler Hakkında Kanun (126/2021)
- Akreditasyon Yasası (RG 158/03, RG 75/09)
- Ürünler ve Uygunluk Değerlendirmesine İlişkin Teknik Gereklilikler Hakkında Kanun ve telekomünikasyon, inşaat, demiryolu taşımacılığı, teleferik, gıda güvenliği, havadan koruma, çevre koruma, gürültüden korunma, veterinerlik faaliyetleri konularını düzenleyen diğer sektörel kanunlara dayanılarak kabul edilen yönetmelikler, atık yönetimi ve diğerleri
- Teknik düzenlemelerin uygulanmasından sorumlu devlet idaresi organları ile imzalanan uygunluk değerlendirme kuruluşlarının yeterliliğini değerlendirme prosedürlerinin uygulanmasına ilişkin anlaşmalar.

Akreditasyon sürecinde HAA, Avrupa Akreditasyon Kurumu (EA) ve Avrupa Komisyonu - Sanayi ve Girişimcilik Müdürlüğü'nün ilgili belgeleri ile AB Üye Devletlerinin akreditasyon kuruluşlarının belgeleri temelinde geliştirilen kuralları kullanır.

Ürün Güvenliği Denetimleri: Gümrük İdaresi ve Maliye Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. Hırvat Gümrük İdaresi ve Ekonomi Bakanlığı da piyasaya giren ürünlerin güvenliği için işbirliği yapmaktadır. Örneğin Hırvat Gümrük İdaresi denetimleri esnasında piyasaya girmesinin sakıncalı olacağı düşüncesiyle söz konusu ürünün piyasaya girişini askıya aldığı durumlarda Ekonomi Bakanlığı'nın piyasa denetim birimine bildirmekte ve anılan birim üç gün içinde denetimini tamamlayarak konuyu karara bağlamak zorundadır. Eğer ürün insan sağlığı, çevresel bir risk taşııyorsa piyasaya girişine izin verilmekte, ancak ciddi risk ve uygunluk değerlendirme olumsuz ise piyasaya girişine izin verilmemektedir.

Hırvatistan'da 2018 Ulusal Reform Programı'na belirlenen reform önlemlerinden biri olarak, daha işlevsel ve verimli denetim faaliyetleri için denetim hizmetlerinin birleştirilmesi kararlaştırılmış ve 1 Nisan 2019 tarihinde Devlet Müfettişliği kurulmuştur.

(EC) 765/2008 kapsamındaki piyasa gözetimi çoğunlukla Devlet Müfettişliği'nin (State Inspectorate) yetkisi dahilindedir. Devlet Müfettişliği, kişisel koruyucu ekipman, inşaat malzemeleri, aerosol püskürtücülerin üretim ve kullanımı, basınçlı ekipman, makineler, asansörler, gazlı cihazlar, elektrikli ekipman (EMC, LVD), eko-tasarım ve enerji verimliliği etiketlemesi, araba lastikleri, tekstil, ayakkabı ve diğer tüketim malzemelerinin Genel Güvenlik Direktifine, kozmetik, oyuncaklar ve diğer kimyasalların REACH doğrultusunda denetimi yapılmaktadır.

Diğer kuruluşlar da aşağıdaki şekilde münferit sektörlerde piyasa gözetimi faaliyeti gerçekleştirmektedir:

Sağlık Bakanlığı, tıbbi cihazlar alanında, Hırvat İletişim Ağı Düzenleme Kurumu (HAKOM) radyo ve telekomünikasyon ekipmanı sektöründe, Denizcilik, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, deniz ekipmanı, gezi tekneleri ve teleferik güvenliği, İçişleri Bakanlığı, ticari kullanım için patlayıcılar, potansiyel olarak patlayıcı ortamlarda kullanılması amaçlanan ekipman ve koruyucu sistemler

sektöründe, Metroloji Bürosu, ölçüm aletleri, otomatik olmayan teraziler, önceden paketlenmiş ürünler ve ölçü birimleri sektörü alanında piyasa gözetiminden sorumludur.

RAPEX sistemi (Rapid Information Exchange System): Hırvatistan'da Tüketicilerin sağlığı ve güvenliği açısından risk teşkil eden ürünlere ilişkin bildirimlerin hızlı değişim sistemine ilişkin Yönetmelik (RAPEX) (Resmi Gazete 5/11, 120/14, 39/19) uyarınca Gıda Dışı Tüketici Ürünleri Hızlı Bilgi Değişim Sistemi (RAPEX) kullanılmaktadır.

Devlet Müfettişliği RAPEX sistemini yürütmekte olup, irtibat noktası görevini üstlenmiştir. Sözkonusu bilgi değişimi Hırvat Denizcilik, Ulaşım ve Altyapı Bakanlığı, Hırvat İçişleri Bakanlığı, Hırvat Maliye Bakanlığı -Gümrük İdareleri, Hırvat Metroloji Kurumu, Hırvat Bilgi Teknolojileri Düzenleme Kurulu (HAKOM) ile işbirliği içinde yapılmaktadır.

ICSMS (Piyasa Gözetimi Bilgi İletişim Sistemi): ICSMS, AB Üye Devletlerinin alınan önlemler ve ürün piyasa gözetim faaliyetleri hakkında bilgi alışverişinde buldukları bir sistem olup, test edilen ürünlerle ilgili güncel bilgiler dahil olmak üzere Avrupa pazarında dolaşımda olan tüm uyumlu olmayan ürünleri kapsayan bir veritabanıdır. Devlet Müfettişliği ICSMS için ulusal temas noktası olarak belirlenmiştir. Ulusal ağ, Devlet Müfettişliğine ek olarak, ICSMS sistemini denetim faaliyetlerinde kullanan Hırvat Denizcilik, Ulaşım ve Altyapı Bakanlığı, Hırvat İçişleri Bakanlığı, Hırvat Maliye Bakanlığı -Gümrük İdareleri, Hırvat Metroloji Kurumu, Hırvat Bilgi Teknolojileri Düzenleme Kurulundan (HAKOM) oluşmaktadır.

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Etiketleme bilgileri, Hırvatça olmalıdır: Ürünün adı; üreticinin tam adresi veya ithalatçının açık adresi; net miktar (ağırlık veya hacim); içindekiler; kullanım ve saklama ayrıntıları; tüketici uyarıları yer almalıdır. Teknik aksamli ürünlerde ise, kullanım kılavuzu, imalatçının ayrıntıları, yetkili bakım ofisleri, garanti belgesi bilgileri, garanti süresi ve diğer uygulanabilir bilgilerin yer alması gerekmektedir. Bütün bilgilerin Hırvatça olması ve piyasaya sürülmeden önce mala yapıştirılması ya da eklenmesi zorunludur.

İlgili mevzuat kapsamındaki sertifikalı her ürün, ürünün uygun testlerden geçtiğini ve ilgili yönetmelik hükümlerine uygun olduğunu gösteren bir CE işareti taşımalıdır.

AB ve Ambalaj, Paketleme, Etiketleme

Tüketicinin korunması göz önünde tutularak, AB içerisinde sadece AB etiketleme mevzuatına uyan ürünlerin pazarlanmasına izin verilmektedir. AB etiketleme mevzuatı, gıda, ev gereçleri, ayakkabı, tekstil vb. sektörler için zorunlu etiketleme standartları koymaktadır.

Paketleme ve ambalajlama, tüketici sağlığı ve çevrenin korunması amacıyla, AB tarafından belirlenen kurallara uygun yapılmak zorundadır. Paketleme ve ambalajlamaya ilişkin temel AB mevzuatı şunlardır:

- Tüzük 2025/40/EC; Ambalaj ve Ambalaj Atıkları Tüzüğü, AB pazarına arz edilen tüm ürünlerin ambalajlarına dair eko-tasarım kuralları,

- Tüzük 1272/2008/EC (CLP); madde ve karışımların sınıflandırması, etiketlenmesi ve ambalajlanması hakkında kurallar,
- Tüzük 2022/1616/EC; gıda ile temas eden geri dönüştürülmüş plastik materyallerin pazara giriş koşulları ve geri dönüşüm teknolojilerine ilişkin kurallar,
- Direktif 94/62/EC (OJ L-365 31/12/1994); paketleme ve paket artıklarına dair genel kurallar. (Ambalajlama ile ilgili AB'nin 94/62/EC sayılı Direktifini **kademeli olarak yürürlükten kaldıran 2025/40 sayılı Tüzük 22 Ocak 2025 tarihli AB Resmi Gazetesi'nde yayımlanmış olup, 11 Şubat 2025 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 94/62/EC bazı hükümleri yönünden bir süre daha uygulanacaktır.**)
- Tüzük 1935/2004/EC (OJ L-338 13/11/2004); gıda maddeleriyle temas eden malzemelere dair özel kurallar.
- Tüzük 2016/2031 (OJ L 317, 23/11/2016); ağaç ve diğer bitkilerden yapılan paketlere uygulanacak bitki sağlığı kuralları.

AB içerisinde pazarlanan ambalajlar, çevrenin korunmasına yönelik konulan genel kuralların yanı sıra tüketici sağlığı için herhangi bir riski önlemek amaçlı özel hükümleri yerine getirmelidir (EU Labels: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/product-safety-and-requirements/eu-labels_en).

AB, üye ülkelerde gönüllülük esasına bağlı olarak, 66/2010/EC sayılı Tüzük ile Çevre Etiketleri (Eco-label) düzenlemesi geliştirmiştir. Çevre Etiketleri ile ilgili bilgi (https://environment.ec.europa.eu/topics/circular-economy/eu-ecolabel_en) bağlantısından edinilebilir.

Teknik Engeller

Piyasaya arz edilen tüm ürünlerin güvenli ve kaliteli olmasını sağlamak ülkelerin en temel öncelikleri arasındadır. Bu amaçla, ürünlerin uyması gereken teknik kriterler (standartlar ve teknik düzenlemeler) ile ürünlerin bu kriterlere uygun üretildiğini belgeleyen uygunluk değerlendirmesi işlemlerine günümüzde daha fazla başvurulmaktadır. Standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi prosedürleri, sınai, ekonomik ve ticari gelişmeye katkıda bulunan, insan can ve mal güvenliğini korumayı amaçlayan, modern ekonominin ve standardizasyon sisteminin temel taşlarıdır.

Bununla birlikte, standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri çoğu zaman insan sağlığı ve güvenliği gibi meşru amaçların ötesinde ticarete teknik engeller olarak adlandırılan ve uluslararası ticaretin serbest akışını olumsuz etkileyen engellere yol açmaktadır. Uluslararası kabul görmüş standartlardan farklı teknik kriterler belirlenmesi ve gerektiğinden katı test ve belgelendirme işlemlerinin zorunlu kılınması bu alandaki en önemli sorunlardır. Şeffaf bir şekilde kabul edilmeyen ve uygulanmayan bu düzenlemeler ihracatçı firmalar açısından ek külfet ve maliyetlere de yol açmakta ve rekabet edebilirliklerini güçleştirmektedir. İhracatta karşılaştığımız ticarete teknik engellerin önlenmesi, sürdürülebilir ihracat artışının sağlanması açısından da önemlidir.

Bu kapsamda, T.C. Ticaret Bakanlığı Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında konu ile ilgili ayrıntılı bilgi mevcuttur (<https://teknikengel.ticaret.gov.tr/>). Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesi, ihracatçılarımızın ticarete teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu

çerçeve; ihracata konu ülkenin ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ihtiyaç duyulan ülke mevzuat ve uygulamaları hakkında ilave bilgiler Bakanlığımızdan talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan ticarete teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik suretiyle ilgilenilen ülke ve ürün gruplarına ilişkin taslak düzenlemeler e-posta ile günlük olarak gönderilmektedir. Ayrıca, firmalarımız ihracatlarını olumsuz etkileyebilecek diğer ülke düzenlemelerini taslak aşamasında öğrenip yorum yapabilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik ücretsizdir.

Kamu güvenliği, kamu düzeni, kamu sağlığı, çevre ve kültürel varlıkların korunması amacıyla bazı ürünlerin (silah askeri teçhizat, mobil radyo takımları ilaç uyuşturucu antik mallar kıymetli metaller nükleer teknoloji kimyasal silah malzemeleri ve ozon tabakasına zararlı mallar) ithalatında ithal lisansı uygulanmaktadır. Ayrıca değerli taşların (ham) ve tarife kontenjanına tabi tarımsal ürünlerin ithalatında ithal lisansı uygulanmaktadır.

Hırvatistan Cumhuriyeti'nin Avrupa Birliği'ne katılımıyla, üçüncü ülkelerle bazı tarım ve gıda ürünlerinin ticaretinde ithalat (AGRIM) veya ihracat (AGREX) lisansları alma zorunluluğu getirilmiştir. Tarımsal ürünler için ithalat ve ihracat lisansları, Komisyon Yetkilendirilmiş Yönetmeliği (AB) 2016/1237 , Komisyon Uygulama Yönetmeliği (AB) 2016/1239 , Komisyon Yönetmeliği (EC) no. 1301/2006 ve diğer ilgili düzenlemeler çerçevesinde yürütülmektedir. Ek olarak, AGRIM ithalat lisansı bir ithalat koşulu olarak veya lisanslı tarife kotaları veya tercihli önlemlerin uygulanması için bir koşul olarak, AGREX ihracat lisansı ise ihracatın bir koşulu olarak belirlenebilir.

Hırvatistan Cumhuriyeti, aşağıda tarife numaraları yer alan, ısıtma yakıtı veya motor yakıtı dışında kullanım amacı olan (EMCS -Excise Movement and Control System kapsamına girmeyen enerji ürünleri) ürünler için bazı özel ulusal kontrol önlemleri uygulamaktadır.

- 2710 19 71, 2710 19 75, 2710 19 81, 2710 19 83, 2710 19 85, 2710 19 87, 2710 19 91, 2710 1993, 2710 19 99, 2710 20 90, 3403 11 00, 3403 19 10, 3403 19 20, 3403 19 80, 3403 91 00, 3403 99 00 CN kodlarına giren enerji ürünleri,
- 3814 00 90 CN kodu kapsamına giren ürünler ve
- 3826 00 90 CN kodu kapsamına giren ürünler

Söz konusu önlemler Özel Tüketim Vergileri Kanununda belirtilmiş olup, bu malların ticari hareket halindeyken, hacimlerinden bağımsız olarak konteynerlerde veya ISO tanklarında ambalajsız ürün olarak taşındığında, üretimi, işlenmesi, depolanması ve taşınması ile ilgilidir. Konuya ilişkin Hırvatistan Gümrük İdaresinin bildirimini, (<https://carina.gov.hr/featured/notice-to-businesses-and-individuals-who-trade-or-factually-or-legally-dispose-with-the-energy-products-which-are-not-covered-by-emcs-6742/6742>) bağlantı adresinde detaylandırılmaktadır.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Hırvatistan, Avrupa Patent Organizasyonu üyesidir ve bu alandaki en önemli uluslararası anlaşmaların imzacısıdır. Ulusal Fikri Mülkiyet Hakları sistemini koordine etmekten ve haklar vermekten sorumlu merkezi organ, Hırvatistan Cumhuriyeti Devlet Fikri Mülkiyet Ofisi'dir (SIPO)

SIPO, sınai mülkiyet haklarının verilmesi için süreçleri (patentler, ticari markalar, endüstriyel tasarımlar, coğrafi işaretler ve menşe isimleri, yarı iletken ürünlerin topografyaları) yürütmekte, telif hakkı ve telif hakkı ile ilgili haklarla bağlantılı olarak belirli görevlerin yerine getirmektedir.

SIPO, yukarıda belirtilen görevlere ek olarak, fikri mülkiyet alanında bilgi ve hizmetlerin sağlanması, fikri mülkiyet haklarının uygulanması için diğer kurumlarla işbirliği ve inovasyon faaliyetinin yanı sıra ekonomik ve Ar-Ge kuruluşları ile işbirliğinin desteklenmesi alanlarında faaliyet göstermektedir.

Hırvatistan fikri mülkiyet hakları (IPR) mevzuatı, Patent Yasası, Ticari Marka Yasası, Endüstriyel Tasarım Yasası, Ürün ve Hizmetlerin Coğrafi Göstergeleri Yasası, Entegre Devrelerin Düzen Tasarımının Korunması Yasası ve Telif Hakları ve İlgili Haklar Yasasını kapsamaktadır. Devlet Fikri Mülkiyet Ofisinin web sitesi üzerinden söz konusu yasaların metinlerine erişim mümkün bulunmaktadır. (<https://www.dziv.hr/en/ip-legislation/national-legislation/>).

Sınai mülkiyet hakları alanındaki kurallara göre Ofis nezdinde başvuruları yapabilmek için gerekli olan formlar aşağıdaki bağlantı adresinde yer almaktadır: (<https://www.dziv.hr/en/forms-and-publications/forms/>)

Dağıtım Kanalları

Ülke nüfusunun %20'sinden fazlasını barındıran ve merkezi konuma sahip olan başkent Zagreb, ülkenin birincil dağıtım merkezidir. Split ve Rijeka liman şehirleri de önemli dağıtım noktalarıdır ve ülkenin doğusunda yer alan Osijek, bölgesindeki en büyük ve en önemli dağıtım noktasıdır. Hırvatistan'ın coğrafi konumu, limanlara erişimi ve iyi gelişmiş karayolu ulaşım sistemi ile özellikle eski Yugoslavya ülkelerine yönelik bölgesel bir dağıtım noktası olma konusunda avantajlara sahiptir.

Hırvatistan'da 2025 yılı verilerine göre 8.500 civarında perakende satış mağazası (kiosklar, küçük mağazalar ve açık pazarlar dahil) bulunmaktadır. Son yıllarda yeni geliştirilen alışveriş merkezleri (Importanne, King Cross, Kaptol Centar, Avenue Mall, City Centar One, West Gate, Garden Mall ve Arena Centar gibi Zagreb), modernize edilmiş veya yeni kurulan yerel süpermarket ve perakende zincirleri (Konzum, Dinova-Diona, Prehrana, Plodine gibi) ve yabancı zincirler (Bipa, DM, Metro, Bauhaus, Kaufland, Lidl ve Interspar gibi) pazarda baskın oyuncular haline gelmiştir. Alışveriş merkezlerinde %90'dan fazla doluluk oranı bulunmaktadır.

2025 yılında Hırvatistan'da perakende sektörü ciro endeksi bir önceki yıla göre değer bazında %5,8 oranında artış gösterirken hacim olarak %3,6 artış gerçekleştirmiştir. Şubat 2026 sonu itibarıyla Reel perakende ticaret cirosu yıllık bazda üst üste 35 aydır artmaktadır.

Ülkede uluslararası çevrimiçi alışveriş özellikle AB üyeliğinden sonra oldukça artmış olup, Covid-19 pandemisi bu süreci hızlandırmıştır. Perakende sektöründe yer alan firmaların e-ticaret platformları geliştirmesiyle, kullanıcı kullanım alışkanlıklarının değişmesi ile e-ticaretin yoğunluğunun daha da artacağı beklenmektedir.

Piyasa veri şirketleri Hırvatistan'daki e-ticaret pazarının değerinin 2025'te 1,7 milyar dolar seviyesinde gerçekleştiğini ve Hırvatistan'daki e-ticaretin 2027'ye kadar yıllık %10 büyüme oranı göstereceğini tahmin etmektedir. Balkan E-Commerce Summit çerçevesinde yapılan ankete katılanların yaklaşık %60'ı, 2025 yılının ilk dokuz ayında çevrimiçi satışlarını 2024 yılına kıyasla artırdığını ve en büyük grubun %20'nin üzerinde büyük bir büyüme kaydettiğini belirtmiştir.

Hırvatistan E-Ticaret 2025 Yılı Raporu sonuçlarına göre katılımcıların Hırvat vatandaşların yaklaşık %85'inin internet kullanıcısı olduğu yaklaşık %60'ının ayda en az bir kez çevrimiçi alışveriş gerçekleştirdiği belirtilmiştir. Çevrimiçi müşteriler arasında çoğunluğu X kuşağı oluşturmaktadır. Çevrimiçi alışverişlerde en büyük pay moda segmentinde kaydedilirken, bunu elektronik, güzellik ve sağlık ve ev ve bahçe ürünleri izlemektedir.

Hırvat çevrimiçi alışveriş yapanların çoğunluğu Hırvatistan'da faaliyet gösteren yerel markalardan sipariş verirken, bir diğer kullanıcı grubu da çoğunlukla Çin ve AB olmak üzere Hırvatistan dışındaki mağazalardan sipariş vermektedir. Pazarın en büyük segmenti, medya ve elektrondur. Çevrimiçi alışveriş yapanlar ayrıca giyim, ayakkabı, moda aksesuarları ve yiyecek de satın almaktadır. Amazon.de, Aliexpress, Mall.hr ve Bazaar.hr alışveriş portalları Hırvatistan'da en çok kullanılan yabancı web portalları olup, bu web portallarının Hırvatistan'da yerleşik bir satın alma birim yapılıp bulunmaması bulunmaktadır. En büyük yerel siteler eKupi (Amazon'a benzer Hırvat platformu), Emmezeta (mobilya mağazası) ve Konzum'dur (market). Zutiklik, de popüler e-ticaret platformlarından.

Hırvat çevrimiçi perakendecilerin yaklaşık %40'ı yalnızca Hırvatistan pazarına hizmet verirken, diğer %40'ı da küresel pazarlara açıktır. AB Dijital Tek Pazar Stratejisi, Hırvatlara AB'deki işletmelerin çevrimiçi olarak sunduğu tüm mal ve hizmetlere tam erişim sağlamaktadır. Strateji ayrıca ödemeleri, müşteri haklarını ve gizlilik politikasını da düzenlemektedir.

Hırvat işletmelerinin tahminen %40'ı e-ticarette aktiftir ve perakendeciler yeni teknolojilerin ve iş modellerinin (örneğin, sese dayalı satın alma veya belirli ürün veya hizmetlere erişim için müşteri aboneliklerinin zorunlu kılınması gibi) kullanımını artırmaktadır. Hırvat medyası online alışverişi yoğun bir şekilde desteklemektedir.

Tüketici Tercihleri

Yugoslavya'nın dağılmasının ardından ülkenin geçirdiği pazar ekonomisine geçiş ve özelleştirme süreci neticesinde sosyo-ekonomik çevrede ortaya çıkan dinamik gelişmelerden

dolayı Hırvat tüketicilerin değerleri ve yaşam şekilleri de değişmiş, buna bağlı olarak satın alma ve tüketim alışkanlıkları da dönüşüm geçirmiştir.

2024'te hane halkı harcama payları Yunanistan ve Hırvatistan'da en yüksek olarak gerçekleşmiştir. Ülke bazında duruma bakıldığında, analiz bazı ilginç eğilimlere de işaret etmektedir. 2027 yılında GSYH'ye oran olarak hane halkı harcamalarının en yüksek payları Yunanistan (%75,3), Hırvatistan (%70,5) ve Portekiz'de (%66,6) görülmüştür. En düşük paylar ise İrlanda (%25,9), Lüksemburg (%33,7) ve Hollanda'da (%42,5) kaydedilmiştir.

Tüketiciler yeniliklere açık olmakla birlikte yaşlı nüfus sabit tercihleri ile dikkat çekmektedir. Yerli malları tercih etme noktasında bilinç düzeyi ülkede oluşmuştur. Kalite bilinci AB üyesi ülkelerin malları ile ilişkilendirilmiştir.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Hırvat tüketiciler fiyat-kalite dengesine önem vermekte olup, fiyata karşı duyarlı ve piyasaya yeni giren markalara karşı mesafelidir. Bu bağlamda, reklam-tanıtım faaliyetleri etkili olmaktadır. Gıda ürünlerinde doğal ya da organik ürünlere talep artan alım gücü ile birlikte artış kaydetmektedir.

Hırvatistan pazarına yönelmeyi hedefleyen firmalarımızın pazara giriş öncesi bir masa başı pazar etüdü ve yerinde pazar araştırması gerçekleştirerek ülkede ürünlerini en iyi şekilde hangi kanallardan pazarlayabileceklerini belirlemeleri önemli bir husustur. Pazara girişte ise yerel ve güvenilir, uzman bir acenta/distribütörle çalışılmasında fayda görülmektedir.

Ülkenin rekabetçi piyasasında satış sonrası hizmet, yedek parça temini ve hizmeti yapacak kalifiye işgücünün sağlanmasına önem verilmektedir. Hemen hemen her ihraç pazarında olduğu gibi satış sonrası hizmet ve ürünle ilgili dağıtımçı firmaya satış destekleyici olanaklar sunmak Hırvatistan'da da başarının ön koşullarından biridir. Pazarda uygun fiyat- kaliteli ürün temini, alıcı ile yakın temas, tanıtım faaliyetleri başarıyı etkileyen diğer önemli unsurlardır.

Kamu İhaleleri

Kamu İhale Kanunu, AB mevzuatı ile tamamen uyumludur. AB'nin kamu alımlarını düzenleyen iki direktifi (Klasik alımları düzenleyen 2014/24/AB sayılı Direktifi ile su, enerji, ulaştırma ve posta sektörlerinde faaliyet gösteren kuruluşların yapacakları sektörel alımları düzenleyen 2014/25/AB sayılı Direktif) esas alınarak hazırlanmıştır.

Hırvatistan'da kamu alımları ile ilgili kurumlar, Ekonomi Bakanlığı bünyesindeki Ticaret ve Kamu Alımları Politikası Müdürlüğü, imtiyazlar için Maliye Bakanlığı, Kamu-Özel İşbirlikleri için Kamu-Özel Ortaklığı Ajansıdır.

Kamu ihale süreçleri Elektronik Kamu İhale sayfası üzerinden yürütülmektedir. (<https://eojn.hr/>)

Bu sayfadan kayıt yaptırılması, ihale belgelerine erişim sağlanması ve indirilmesi, ihale makamı ile iletişim, teklif gönderme, ESPD formunun indirilmesi, e-complaint erişimi mümkün bulunmaktadır.

Kamu İhale süreçlerine ilişkin ayrıntılı bilgiye (<https://gov.hr/en/public-procurement/2457>) bağlantı adresinden erişim sağlanması mümkün bulunmaktadır.

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Tarım ve Hayvancılık

Hırvatistan topraklarının %63'ünü kırsal bölgeler oluşturmaktadır. Nüfusun %42,5'i, yani yaklaşık 1,7 milyon kişi kırsal bölgelerde yaşamaktadır.

Ülkede toplam 1,5 milyon hektar tarım arazisi bulunmakta olup, Hırvatistan İstatistik Ofisi'nin hesaplamalarına göre 2024 yılı itibariyle 850.255 hektarlık alanı ekilebilir arazi oluşturmaktadır. Farklı iklim ve toprak yapısını barındırması nedeniyle ülkede çok geniş yelpazede tarımsal üretim yapılmaktadır. Ülkenin Sırbistan'a kadar olan uzanan doğuda yer alan Slavonya bölgesi uzun yıllardır ekilmeyen tarım arazilerine sahip olup, özellikle organik tarım üretim merkezi yapılması açısından elverişlidir.

Hırvatistan buğday, mısır, kümes hayvanları, yumurta ve şarap üretiminde kendi kendine yeterli durumdadır.

Tarım ürünlerinin toplam alım satım değeri 2025 yılında 1.541,5 milyon avro olarak gerçekleşmiştir. Bunun 1.000,4 milyon avrosu yada %64,9'u kendi üretimi olan ticari kuruluşlardan yapılan satışlar olurken, özel aile çiftliklerinden yapılan satın almalar 541,1 milyon avro veya %35,1'i buldu.

Yıllık düzeyde alım satım toplam değerindeki artışta bitkisel ürünlerin alım satım miktarlarındaki artış etkili olurken, hayvansal ürünlerin değerinde ise bu ürünlerin alım satım fiyatları ve miktarlarındaki artış etkili oldu.

Bitkisel ürünler arasında 2025 yılında alınan ve satılan ürünlerin değer yapısında en yüksek paylar %37,0 ile tahıllar, %18,5 ile yağlı tohumlar, %14,2 ile şarap ve %9,4 ile taze sebze gruplarında kaydedildi. Hububat ve yağlı tohumlar grubunda ise alım ve satım miktarlarının azalması nedeniyle değer düştü. Şarap grubunda alım satım fiyatlarındaki artış nedeniyle değer artarken, taze sebze grubunda ise alım satım adetlerindeki artış etkili oldu.

Hayvansal üretimin değer yapısında en yüksek paylar %29,7 ile sığır, %25,0 ile inek sütü, %20,8 ile domuzlar ve %14,0 ile kümes hayvanları gruplarında kaydedildi. Süt ve kümes hayvanları gruplarındaki değer artışında yüksek alım-satım adetleri ve fiyatları etkili oldu. Büyükbaş hayvan grubundaki değer artışında alım satım fiyatlarındaki artış etkili olurken, domuz grubundaki düşüşte alım satım fiyatlarındaki düşüş etkili oldu.

Yıllık düzeyde alım-satım toplam değerindeki artışta, fiyat ve miktar artışından kaynaklanan bitkisel ürünler fiyatlarındaki artış etkili olurken, hayvansal ürünlerin değerinde ise fiyat ve miktarlardaki düşüş nedeniyle düşüş yaşandı.

Üretim çiftliklerinin %69,5'i 5 hektarın altında araziye sahipken, çiftliklerin %32,7'sinin sahibi 64 yaşın üzerindedir.

Tarım, Orman ve Balıkçılık sektörünün ülkede yaratılan katma değer içerisindeki payı %4-5 arasında gerçekleşmektedir. 2025 yılı aralık ayı itibariyle kayıtlı çalışan kişi sayısı 1 milyon 735 bin 230 kişi iken tarım, orman ve balıkçılık sektöründe çalışan sayısı 24.809 kişidir. Bu kişilerin 6.937'si kadın çalışanlardan oluşmaktadır. İşgücünde ülke genelinde meydana gelen değişimler analiz edildiğinde tarım sektöründe çalışan kişi sayısında diğer sektörlerle nazaran daha yüksek bir oranda erime izlenmektedir.

Tarım alanlarının % 80'i özel aile çiftlikleri şeklinde işletilmektedir. Ülkede 134.000 çiftlik olup, çiftliklerin ortalama büyüklüğü 11 hektardır. Bunların %70'i 5 hektardan küçüktür.

Hırvatistan tahıllar, yağlı tohumlar ve balık ürünlerinde dış ticarete fazla vermektedir. En büyük açık ise et, süt ve yumurta, hayvan yemi, meyve ve içecek ürünlerinde verilmiştir.

01/07/2013 tarihinde AB üyesi olan Hırvatistan, Avrupa Birliği Tarım Politikasına tabidir. Dünya Ticaret Örgütü Tarım Anlaşması ve Avrupa Birliği'nin Ortak Tarım Politikaları ile uyum sağlamayı hedefleyen Hırvatistan bu amaçla; tarım sektöründe özelleştirme yoluyla aile tipi çiftliklerin yaygınlaştırılmasına önem vermektedir.

Tablo 1: Ekilebilir Alan (Hektar)

	2018	2019	2020	2021	2022	2024	%Pay (2024)
Ekilebilir Alan	822.809	888.928	856.738	851.469	866.317	850.255	100,0
Hububat	490.908	535.840	519.818	519.303	539.628	498.608	58,6
Baklagil	2.512	1.895	2.214	3101	4.058	9.246	1,1
Kök ve yumru bitkiler	21.690	20.793	19.478	16.654	15.599	16.809	2,0
Endüstriyel bitkiler	170.492	182.874	171.992	177.584	164.215	187.631	22,1
Sebze	8.963	8.748	8.664	8.238	8.213	9.274	1,1
Yeşil yem	102.388	109.450	107.440	102.804	105.429	96.994	11,4
Nadasa bırakılan alan	25.155	28.865	26.625	22.316	26.702	28.322	3,3
Çiçek ve süs bitkileri	300	186	181	210	152	162	0,02
Tohum bitkileri	401	277	326	234	581	348	0,04
Diğer Ekilebilir Arazi Bitkileri *				1.025	1.740	2.860	0,3

Kaynak: Hırvat İstatistik Kurumu

*Data 2022 yılından itibaren tutulmaya başlanmıştır.

2024 yılı verilerine göre, Hırvatistan 422 bin adet büyükbaş, 873 bin adet domuz, 553 bin adet küçükbaş hayvan ve yaklaşık 11,3 milyon kanatlı hayvan kapasitesine sahiptir.

Ülkede orman arazileri toplamı 1,9 milyon hektar olup, orman arazilerinin 3/4'ü halen devlet mülkiyetinde bulunmaktadır. Hırvatistan'ın yüksek kalitede kereste üretim potansiyeli ve su rezervleri mevcuttur.

Hırvatistan oldukça gelişmiş bir balıkçılık ve balık işleme endüstrisine sahiptir. Deniz ve tatlı su balıkçılığı savaştan olumsuz etkilenmiştir. 1992'den sonra deniz balıkçılığında iyileşme kaydedilmiştir; aynı iyileşme potansiyel bulunmasına rağmen, henüz tatlı su balıkçılığında

kendini gösterememiştir. 2022 yılı itibariyle 86.031 ton deniz balığı ve deniz ürünleri üretimi yapılmaktadır.

Tablo 2: Tarım Ürünleri Satışlar (1.000 avro)

Ürün	2022	2023	2024	2025
Hububat	435.893	258.325	293.097	277.728
Kuru baklagiller	16	4.037	243	123
Patates	20.049	25.890	28.436	28.262
Yağlı tohumlar	182.441	120.419	150.451	138.944
Şeker pancarı ve şeker pancarı tohumları	19.466	17.541	13.464	17.410
İşlenmemiş tütün	14.098	12.538	20.883	26.168
Yem bitkileri	6.697	5.791	8.227	10.309
Kesme çiçekler ve çiçek tomurcukları	48	73	36	58.1
Parfümeri, eczacılık ve benzeri amaçlarla kullanılan bitkiler	8.895	6.279	7.745	12.463
Diğer sebzeler, taze, kavun ve karpuz	50.442	58.097	62.963	70.311
Ekim materyalleri	3.379	3.398	2.990	2.701
Üzüm	12.353	8.060	12.116	12.593
Diğer meyveler, sert kabuklu yemişler ve benzeri çekirdekli meyveler	25.802	36.846	34.464	40.056
Şarap	86.988	98.727	104.255	106.932
Zeytin yağı	4.629	5.571	6.666	6.720
Siğir, canlı	171.071	181.311	198.606	234.687
Çiğ inek sütü	190.958	208.487	179.397	198.066
Atlar, eşekler, katırlar ve bardolar, canlı	1.084	1.335	575.215	886
Koyun ve keçiler, canlı	2.260	2.562	2.783	2.761
Çiğ koyun ve keçi sütü	5.027	4.562	4.540	4.743
Domuzlar, canlı	183.378	205.057	167.028	164.730
Kümes hayvanları, canlı	99.726	113.798	105.316	111.101
Tavuk yumurtası	55.975	74.364	70.392	71.616
Diğer yetiştirilen hayvanlar, canlı	36	12	13	14
Yetiştirilen hayvanların ürünleri	2.238	1.653	1.157	2.209
Ham postlar ve deriler (koyunları hariç)	153	109	66	49
Toplam	1.583.100	1.450.820	1.475.910	1.541.517

Kaynak: Hırvat İstatistik Kurumu

Sanayi

Hırvatistan'da imalat sanayii, ülke ekonomisinin gelişmesinde ve büyümesinde önemli bir rol oynamaktadır. İmalat sanayinin, toplam ekonomi içindeki payı azalmış olsa da Hırvatistan ekonomisi için ürettiği katma değer ve ihracattaki ağırlığı ile önemini korumaktadır.

İmalat sanayinde 2025 yılı sonu itibariyle 17.771 kayıtlı işletme faaliyet göstermekte olup, bu işletmelerin 15.418'i aktif işletmelerdir. Söz konusu işletmelerin mal ve hizmet satın alımlarının toplam değeri yaklaşık 27,8 Milyar avro seviyesindedir.

İmalat Sanayi işletmelerinin %78.3'ü çok küçük ölçekli (10 kişiden az kişi çalıştıran) %15,9'u küçük ölçekli (10-49 kişi çalıştıran) %4,73'ü orta ölçekli (50-249 kişi çalıştıran) ve %1,07'si büyük ölçekli (250'den fazla kişi çalıştıran) işletmelerdir.

Brüt katma değer bazında incelendiğinde 2025 yılı itibariyle imalat sanayi içinde en büyük sektörler gıda ürünleri imalatı kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı, fabrikasyon metal ürünleri imalatı Mineral Ürünler İmalatı olarak ön plana çıkmaktadır.

İmalat sanayi ve ihracat içerisinde en yüksek pay gıda sanayine aittir.

Hırvatistan gemi üretiminde dünyada önde gelen ülkeler arasında yer almaktadır. Pula (Uljanik) Split (Brodosplit) ve Trogir (Brodotrogir)'de birer tane ve Rijeka'da iki tane (Kraljevica ve 3 Maj) olmak üzere beş büyük tersane bulunmaktadır. Bu tersanelerde her tür deniz ulaşım aracı sondaj platformu tanker ve savaş gemisi üretilme imkanı bulunmaktadır.

Gemi inşa sektörü, hem son on yılda istihdamdaki payı (%2-%5; alt yüklenicilerle beraber %10'a kadar) hem de GSYİH payı açısından Hırvatistan'ın en önemli sanayi sektörlerinden birisidir. Sektörün ihracattaki payı %10-15 arasında değişmektedir. Ancak son dönemde küresel sorunlar ve finansman sıkıntıları nedeniyle sektör rekabetçiliğinden uzaklaşmaktadır.

Gemi inşası faaliyetlerinin büyüklüğü ve karmaşıklığı nedeniyle, çok sayıda küçük ve orta ölçekli işletme, alt sözleşmeler temelinde doğrudan bu sanayi sektörüne bağımlıdır. Bu sanayi kolu, büyük tersanelerin bulunduğu bölgelerde önemli bir istihdam kaynağı oluşturmaktadır. Diğer taraftan sektörde verimlilik ile ilgili sorunlar olup, hükümet son olarak bazı tersanelerin banka borçlarına devlet garantisi tesis edilmesi kararını almış ve bazı tersanelerin borçlarını ödemiştir. Ekonomi Bakanı 2025 yılı mart ayı içerisinde gerçekleştirdiği açıklamada 3 Mayıs tersanesi ile Uljanik Tersanesini yıl içerisinde özelleştirme planları olduğundan bahsetmiş ve 3 Mayıs tersanesi Sloven Iska firmasına satılmıştır.

Tersanelerde çalışan işçi sayısı ve halihazırda yüksek seyreden işsizlik oranı dikkate alındığında yeniden yapılandırma ve özelleştirme çalışmalarının makro ekonomik dengeler açısından da hassasiyet taşıdığı değerlendirilmektedir.

Ülkenin geleneksel olarak güçlü olduğu sektörlerden olan ilaç sektörü ihracatta da önemli bir paya sahiptir. Ar-Ge faaliyetleri sektörde yoğun olarak gerçekleştirilmektedir. Ülkedeki en büyük ilaç üretici firması Pliva 2006 yılında Barr Pharmaceuticals Inc (ABD'li firma) tarafından satın alınmıştır. Sektörde 49 firma faaliyet göstermekte olup, sektörün ihracattaki payı %8 seviyesindedir.

Adriyatik kıyısında ülkenin karasuları içinde bulunan petrol yataklarının işletilmesi ve geliştirilmesi konusuna özel önem verilmektedir. İmalat sanayi içerisinde petrol ürünleri önemli konumunu korumaktadır. Sisak ve Rijeka petrol rafinerileri iç pazara ilave olarak özellikle bölge ülkelerine ihracat yapmaktadır.

Adriyatik Petrol Hatları sistemi (JANAF) petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı yapmakta olup, Krk adasındaki Omišalj'deki petrol terminalini Rijeka ve Sisak'taki Hırvat rafinerilerine bağlamaktadır. Petrol boru hatlarının toplam uzunluğu 759 km'dir ve bunun 610 km'si Hırvatistan'dadır.

Hırvatistan'da Krk adası açıklarındaki LNG terminalinin resmi açılışı 29 Ocak 2020 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Terminal; Rusya Ukrayna savaşı sonrası giderek daha da önem kazanmış olup diğer AB üyesi ülkeler ve ABD tarafından önem atfedilmektedir.

Omisalj-Zlobin boru hattıyla Hırvatistan'ın gaz taşıma sistemine bağlanan terminalin yıllık depolama kapasitesi 2,6 milyar metreküptür (bcm). Terminalin Hırvatistan'ın enerji kaynaklarını çeşitlendirmenin ve enerji güvenliğini artırmanın yanı sıra, Orta ve Güneydoğu Avrupa bölgesindeki diğer ülkelere de benzer faydalar sağlaması beklenmektedir. İlk yüzer terminal, Krk adasındaki kara terminali tamamlanana kadar kullanılacaktır. Söz konusu terminalin kapasitesi önümüzdeki üç yıl için rezerve edilmiştir. Hırvat Hükümeti 18.08.2022 tarihinde Zlobin-Bosiljevo doğalgaz boru hattının inşasına ve kapasitesinin 2 katına (yılıda 6,1 milyar metreküpe) çıkarılabilmesi için Krk'taki LNG terminalinin modernizasyonuna 180 milyon avro yatırım yapmaya karar verdiğini açıklamıştır. Bu tutarın 25 milyon avrosu Krk LNG terminalinin kapasitelerinin yükseltilmesi için, 155 milyon avroluk kısmı ise gaz tedarik ağının genişletilmesi için ayrılmıştır.

Ülkenin geleneksel olarak güçlü olduğu sektörlerden olan ilaç sektörü ihracatta da önemli bir paya sahiptir. Ar-Ge faaliyetleri sektörde yoğun olarak gerçekleştirilmektedir. Ülkedeki en büyük ilaç üretici firması Pliva 2006 yılında Barr Pharmaceuticals Inc (ABD'li firma) tarafından satın alınmıştır. Sektörde yan sektörlerle birlikte 60 firma faaliyet göstermekte olup, sektörün ihracattaki payı %10 seviyesindedir.

Ülkenin geleneksel olarak güçlü olduğu sektörlerden olan ilaç sektörü ihracatta da önemli bir paya sahiptir. Özellikle jenerik ilaçlarda PharmaS, Belupo, Fidifarm ve JGL gibi şirketler ülke ilaç piyasasındaki en önemli oyuncular olup, bu şirketler ABD ve diğer AB ülkelerine ihracat yapmaktadır.

Hırvatistan'daki farmasötik müstahzarların üretimi, güçlü bir büyüme eğilimine ve tüm endüstrinin üretimi üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Hırvatistan'da ilaç sektöründe yaklaşık 6 bin 500 kişi istihdam edilmektedir. Bu sektörde özellikle Zagreb şehri ve Zagreb Eyaleti, Primorje-Goraki Kotar, Koprivnica-Krizevci ve Sisak-Maslina Eyaletlerinde kümelenme faaliyetleri mevcuttur.

2024 yılında sektörün önde gelen 10 firmasının toplam gelirinin neredeyse %60'ı Pliva Hrvatska tarafından elde edilmiştir.

Hizmetler

Turizm, Hırvatistan ekonomisinin yeniden yapılanmasında önemli rolü olan bir sektördür. Konaklama ve yemek hizmetleri sektöründe Aralık 2025 itibariyle 16.115 firma faaliyet göstermekte olup, bu firmalarda 98.833 kişi çalışmaktadır. Çalışanların 51.558 kişisi kadınlardan oluşmaktadır. Toplam çalışan sayısı Hırvatistan'daki toplam çalışan nüfusun yaklaşık %6,7'sine istihdam olanağı sağlamaktadır.

Ülkenin 2025 yıl sonu itibariyle yatak kapasitesi yaklaşık 1 milyon 500 bin civarında olup, bu kapasitenin %12,5'i otellerde, %61,3'ü evlerde, %21,6'sı kamplarda bulunmaktadır. Mevcut

otel kapasitesinin sadece %63'ü, 4 ve 5 yıldızlı otellerde bulunmaktadır. Turizm konaklamalarının %85'i Haziran-Eylül döneminde gerçekleşmektedir.

Yatak kapasitesinin %95'i Adriyatik kıyısındaki tesislerde bulunmaktadır. 1.800 km'lik Adriyatik sahil şeridinde 1.244 adası ve Akdeniz iklimi ve doğal güzelliği ile başta Avrupa'nın yoğun turist gönderen bölgelerine ulaşım kolaylığı bu sektörün gelişme potansiyelini ortaya koymaktadır. Son yıllarda ülkede deniz turizmi ve marina kapasitesi oldukça gelişmiştir.

2020 yılında pandemi nedeniyle gerileyen turizm gelirleri, 2021 yılında geçen başarılı bir sezon nedeniyle büyük ölçüde toparlanmıştır. 2022 yılında 17,8 milyon turist Hırvatistan'ı ziyaret ederek 90 milyon geceleme sayısı gerçekleştirmiştir. 2023 yılında da Hırvatistan'ı bir önceki yıla göre %9,7 oranında artışla toplam 19,5 milyon turist ziyaret etmiş ve bu turistler %2,6 artışla 92,3 milyon geceleme sayısı gerçekleştirmişlerdir. 2024 yılında ise bir önceki yıla göre %3,9 artışla 20,2 milyon turist Hırvatistan'ı ziyaret etmiş ve yine bir önceki yıla göre %1,4 artışla bu turistler 93,7 milyon konaklama gerçekleştirmiştir. 2025 yılında ise bir önceki yıla göre turist sayısı %2,2 oranında artış göstererek 20.7 milyona ulaşmıştır. Konaklama gece sayısı ise bir önceki yıla göre %1,2 oranında artış göstererek 94.8 milyon geceye ulaşmıştır.

Turizm sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin halihazırda karşı karşıya olduğu en büyük zorluklar, karlılıktaki düşüş ve ciddi personel krizi olup, bu da yatırım düzeyinde ve katma değerde ve hizmet kalitesinde düşüşe yol açmaktadır. Ülkede yabancı işçi çalıştırma izinleri konusundaki ağır işleyen bürokrasi ve karmaşık mevzuat personel kapasitesinin dışarıdan işçi getirilerek iyileştirilmesinin önündeki bir engel olarak durmaktadır.

Hırvatistan coğrafi konumu itibarıyla Kuzey-Güney Avrupa ve Doğu-Batı Avrupa geçiş yollarının üzerinde bulunmaktadır Batı Avrupa'yı Karadeniz'e ve Doğu Avrupa ile Baltık ülkelerini Akdeniz'e ulaştıracak iki önemli karayolu koridoru Hırvatistan'dan geçmektedir. Ülkede mal taşımalarının yaklaşık %68'i karayolu, %12'si deniz yolu ve %13'ü demiryolu ve %7'si boru hatları üzerinden yapılmaktadır. Sektörün GSYİH içerisindeki payı %4,5 olup istihdam içerisindeki payı %7,3 seviyesindedir.

Hırvatistan bölgedeki en gelişmiş karayolu taşımacılığına sahip ülkedir. Dünya Ekonomik Forumu Küresel Rekabetçilik Endeksine göre Hırvatistan, Karayolu Altyapısının Kalitesi kriterine göre 141 ülke arasında 12. sırada yer almaktadır.

Karayollarının uzunluğu 26.749 km olup, 1.310 km uzunluğundaki kısmı otoyol olarak inşa edilmiştir. Ülkenin nüfus ve büyüklüğü dikkate alındığında otoyol uzunluğu bakımından Güneydoğu Avrupa'da ilk sırada yer almaktadır. Otoyol altyapısı 1990'lı yıllar ve 2000'li yılların başında büyük ölçüde geliştirilmiştir. Demiryollarının uzunluğu 2.617 km'dir.

Deniz taşımacılığının Hırvat ekonomisine katkısı 1990'dan bu yana düşüş kaydetmesine rağmen ülkenin coğrafi yapısı ve konumu nedeniyle sektör ülke ekonomisi için büyük önem taşımaktadır. Toplam sayısı 350'ye ulaşan limanların sadece 6 tanesi uluslararası taşımacılığa uygundur. Bu limanlar Rijeka Zadar Şibenik Split Ploče ve Dubrovnik'te yer almaktadır.

Ülkede yedi uluslararası (Zagreb, Split, Dubrovnik, Zadar, Rijeka, Pula ve Osijek) ve çok sayıda küçük havaalanı bulunmaktadır. Havaalanları mülkiyetinin % 55'i devlete geri kalanı ise yerel

idarelere aittir. Havaalanlarının çoğunda yolcu salonlarının ve peronların genişletilmesi ve modernizasyonu ayrıca yeni ekipmanla donatılmasına ihtiyaç duyulmaktadır

AB'nin ulaştırma ve rekabet başlıklarındaki mevzuatına uyum sağlanmasını teminen Hırvat Demiryolları İdaresi altyapı vagon yolcu ve yük taşımacılığı faaliyetinde bulunan 4 ayrı şirket şeklinde yeniden yapılandırılmıştır.

Hırvatistan'da ulaştırma sektöründe halihazırda 3 milyar avroya yakın proje yatırımları bulunmaktadır. Yatırımların önümüzdeki dönemde de devam etmesi beklenmekte olup, 2021-2027 döneminde ulaşım altyapısının inşası ve yenilenmesi için yaklaşık 7 milyar avro daha yatırım yapılması planlanmaktadır.

Bu kapsamda öncelik Hırvatistan'daki eski demiryolu altyapısının modernizasyonuna verilecektir. Özellikle aşağı hattın ve X Koridorundaki güzergahların tamamlanmasına hedeflenmektedir. Diğer yatırım alanları, karayolları altyapısının geliştirilmesi, liman yatırımları, gemi filosunun yenilenmesi, havaalanı altyapısının geliştirilmesi, broadband internet altyapısının geliştirilmesi olarak belirlenmiştir.

Bu projelerin çoğu AB fonları, özellikle 2021-2027 dönemi için yeni Operasyonel Program, CEF (Connecting Europe Facility) Avrupa Kurtarma Planı, yani Kurtarma ve Dayanıklılık Mekanizması aracılığıyla ortaklaşa finanse edilecektir.

Tüm bu yatırımların, ekonomik ve sosyal büyüme için son derece önemli olan Hırvatistan genelinde ulaşım altyapısının daha da geliştirilmesini sağlayacağı, gelişmiş ulaşım altyapısının ise, mal ticaretini ve sağlık, turizm ve diğer hizmetlere daha iyi erişimi sağlayan bir bölgesel kalkınma aracı olacağı dile getirilmektedir.

Madencilik

Hırvatistan'da maden kaynakları sınırlıdır. Kömür ve diğer madenler (boksit) 1970'lerde ve 1980'lerde kapatılmıştır. İnşaatta hammadde olarak kullanılan (çakıl, kum, marn, inşaat kayaları) önemli metal olmayan mineral kaynakları bulunmaktadır.

Hırvatistan'ın maden kaynakları, inşaat mühendisliğinin yanı sıra petrol, kimya, cam, seramik, yanmaz cam ve tuğla endüstrilerinde ihtiyaç duyulan maden cevherlerinin çıkarılmasına ve işlenmesine olanak sağlamaktadır.

Enerji dışı katı mineral kaynaklarının yaklaşık 400 çıkarma alanı vardır. Bunların çoğu taş ocakları (yaklaşık %87, bunların %20'si doğal taş ve %67'si agregat) ve geri kalanı (yaklaşık %13) endüstriyel minerallerin açık ocaklarıdır.

Hırvatistan petrol ve gaz dahil olmak üzere doğal enerji kaynakları ve rüzgar, hidroelektrik ve güneş enerjisi gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının bir çoğu bulunmaktadır. Ayrıca denizden büyük miktarlarda tuz çıkarılmakta ve işlenmektedir.

Enerji

2024 yılında, Hırvatistan Cumhuriyeti'ndeki toplam birincil enerji üretimi 154.1 PJ olarak gerçekleşmiştir; bunun %16,1'i hidroelektrikten, %40,1'i yakacak odun ve biyokütle kaynaklarından, %15.6'sı doğal gaz, %14,9'u ise ham petrolden, %11'i ise yenilenebilir enerji kaynaklarından elde edilmiştir. 2024 yılında toplam birincil enerji üretimi bir önceki yıla göre %3,6 düşüş kaydetmiştir.

Yenilenebilir olmayan atıklardan enerji üretimi %69,6, yenilenebilir kaynaklardan ise %4,8 oranında artmıştır. Yakacak odun ve biyokütleden enerji üretiminde %0,5, ham petrol ve petrol ürünlerinden %6,1, doğal gazdan %5,8 ve hidroelektrik enerjisinden %15,7 oranında düşüş yaşanmıştır.

Hırvatistan'da 2019'dan 2024'e kadar birincil enerji üretimi yıllık ortalama %1,2 oranında azalmıştır.

Yenilenebilir enerji üretimi, hidroelektrik, yenilenemeyen atıklar ve yenilenebilir kaynaklar artış eğilimi gösterirken, diğer birincil enerji türlerinin üretimi azalış göstermiştir.

2019'dan 2024'e kadar belirli birincil enerji türlerinin üretimi ham petrol, doğal gaz, yakacak odun ve biyokütlenin payını azaltacak şekilde gerçekleşti.

Hırvatistan'da 2024 yılında toplam enerji tüketimi 372,9 PJ olarak gerçekleşti; bu da bir önceki yıla göre %0,7'lik bir artış anlamına gelmektedir. (bir önceki yıl bu rakam yaklaşık 370,2 PJ idi). Aynı zamanda, reel gayri safi yurtiçi hasıla (GSYİH) büyüme oranı da bir önceki yıla göre %3,9 daha yüksek oldu.

Yenilenebilir enerji kaynaklarının 2024 yılında brüt nihai enerji tüketimindeki payının (EUROSTAT metodolojisine göre) 2023 yılına göre 1,4 puan daha düşük olarak %26,7 olacağı tahmin edilmektedir.

2000'den 2024'e kadar, enerji verimliliği iyileştirme endeksinde (ODEX) gözle görülür bir düşüş, yani tüm Hırvat ekonomisinin enerji verimliliğinde yaklaşık %20'lik bir iyileşme olmuştur.

Tüm sektörler arasında buna en önemli katkısı sanayi ve hane halkı sağlamaktadır. Ulaştırma sektöründe ise endeks önceki büyümenin ardından 2024 yılında durgunluk göstermektedir. 2024 yılı ön sonuçlarına göre sabit ve mobil enerji kaynaklarından kaynaklanan CO2 emisyonu 16,7 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Bu rakam bir önceki yıla göre %0,1, baz yıl olan 1990 emisyon seviyesinden ise %15,5 daha azdır. CO2 emisyonlarında 2018 yılından 2024 yılına kadar yıllık ortalama artış ise %1,4 olarak gerçekleşmiştir.

Enerji dönüşümleri için enerji tüketimi 203,0 PJ olarak gerçekleşti ve bir önceki yıla göre (208,8 PJ) %2,8 azalmıştır. Enerji dönüşümlerine yönelik enerji tüketim yapısında sıvı yakıtlar %54,7 (111,0 PJ), gaz yakıtlar %15 (30,4 PJ), hidroelektrik %12,2 (24,8 PJ), katı biyokütle %6,8 (13,8 PJ), diğer yenilenebilir kaynaklar %5,5 (15,4 PJ) ve kömür yüzde 3,5 ile yer almaktadır. (7,0PJ).

Dönüştürülen enerji formlarının üretimi 181,8 PJ'ye ulaşmıştır. Yapının yüzde 61,9'unu (112,6 PJ) sıvı yakıtlar, %30,4'ünü (55,3 PJ) elektrik, %7,5'ini (13,6 PJ) buhar ve sıcak su ve %0,1'ini (0,3 PJ) yenilenebilir enerji kaynakları oluşturmaktadır.

Enerji dönüşüm kayıpları %32,5 oranında azalarak 21,2 PJ olarak gerçekleşmiştir. Enerji sektörünün kendi kullanımı 2023 yılına göre %2,7 artarak 19,3 PJ olurken, enerji dışı kullanım ise 10,6 PJ olup %10,9 azalmıştır (2023'te 11,9 PJ).

Enerji İthalatı ve İhracatı

Toplam enerji ithalatı 2024 yılında %7,2 artarak 392,0 PJ olarak gerçekleşmiştir.

En fazla ithalatı %41,5 (162,6 PJ) ile petrol ürünleri, %24,1 (94,6 PJ) ile doğal gaz, %19,6 (76,8 PJ) ile ham petrol, %11,9 (46,8 PJ) ile elektrik, %2,0 (7,7 PJ) ile kömür ve kok ve %0,9 (3,4) ile yenilenebilir enerji kaynakları takip etmektedir. PJ).

2024 yılında toplam enerji ihracatı 165,4 PJ olarak gerçekleşti. Bu rakam, 2023 yılında gerçekleşen ihracatın (158,7 PJ) %4,2 üzerindedir. İhracatın yapısında %50,3 (83,1 PJ) ile petrol ürünleri yer alırken, onu %20,5 (34,0 PJ) ile doğal gaz, %18,8 (31,1 PJ) ile elektrik, %5,4 (8,9 PJ) ile yenilenebilir enerji kaynakları ve %5,0 (8,3 PJ) ile ham petrol takip etmektedir.

Ülke, yenilenebilir kaynakların kullanımını artırarak enerji ithalatını azaltma konusunda büyük bir potansiyele sahiptir. Şubat 2020'de, Hırvatistan 2030'a kadar olan dönem için, 2050 yılına kadar uzanan bakış açısıyla Enerji Stratejisi kabul etmiştir. Strateji, enerji güvenliğini artıracak, enerji verimliliğini artıracak, fosil yakıtlara bağımlılığı azaltacak ve yenilenebilir enerji kaynaklarını artıracak çok çeşitli enerji politikası insiyatiflerini içermektedir. Strateji, yenilenebilir enerji kaynaklarının toplam enerji tüketimindeki payı olarak 2016'daki %23,5 seviyesinden 2030'da %32'ye ve 2050'de % 46,5-% 56,3'e çıkacağını öngörmektedir.

Hükümet, yenilenebilir enerji kaynağı bağlantılarını 2026'ya kadar en az 800 MW ve 2030'a kadar 2.500 MW artırma hedefiyle şebeke modernizasyonuna yaklaşık 1,4 milyar dolar harcamayı planlamaktadır.

Ülkede elektrik enerjisi üretimi, dağıtımı ve işletmesi devlete ait olan Hırvat Elektrik Kurumu (HEP)'na bağlıdır. 18 hidroelektrik santraline, 9 termik santrale, Slovenya'daki nükleer santrallerin yarısına ve elektrik dağıtım hatlarına sahip olan HEP, Temmuz 2008'de elektrik piyasasında liberalizasyona geçilmiş ve rekabete açılmış olmasına karşın piyasa koşulları nedeniyle ağırlıklı konumunu halen korumaktadır.

Haberleşme ve Bilişim Teknolojileri

Haberleşme sektörü son on yıldır büyüme göstermektedir. Bu dönemde dijital telefon ve mobil telekom uygulamalarına da geçilmiştir. Ülkede telekomünikasyon ağı tamamen dijitaldir ve Güneydoğu Avrupa'daki en modern ağlardan birisidir. Mobil hat sahipliği %100 seviyesini aşmıştır. Hanehalklarının evlerde internete erişim oranı %86 seviyesindedir. Mobil broadband penetrasyon oranı %90 seviyesindedir.

Telekomünikasyon piyasası serbestleştirilmiş olup, ÷lkede 9 adet sabit telefon hizmeti sağlayıcısı ve 5 adet mobil telefon hizmeti sağlayıcısı faaliyet göstermektedir. Sektörde piyasaya giriş ve rekabet koşulları Hırvatistan Telekomünikasyon Ajansı tarafından takip edilmektedir.

Hırvatistan'ın telekom pazarına yerleşik telekomünikasyon şirketi Hrvatski Telekom, United Group ve Telekom Austria'nın yerel birimleri hakim olsa da, bir dizi küçük operatör ile birlikte etkili rekabet ortamı mevcuttur Düzenleyici Hırvat Ağ Endüstrileri Düzenleme Kurumu (HAKOM), bölgesel lisanslamanın yanı sıra ağ erişimini teşvik eden önlemler yoluyla rekabeti artırmaya yardımcı olmaktadır.

Ülkede 5G şebekesi üzerinden ticari hizmet verilmeye başlanmıştır.

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

İş Kültürü

Hırvatlar iş ortamında profesyonelliklerini sürdürmekle beraber, birkaç temastan sonra daha rahat davranabilmektedir. Selamlaşmalar, sıkı bir el sıkışma ve doğrudan göz teması içermelidir. Görüşme esnasında daima doğrudan göz temasını korumak önemlidir.

İlk toplantılar, tanıtımlar olarak planlanır ve ilk toplantı, gerçek karar vericiden ziyade bir orta yönetici ile yapılabilmektedir.

Dakiklik beklenmekte ve son derece ciddiye alınmaktadır. İş konuşulmadan önce küçük bir tanışma sohbeti beklenmelidir.

Hırvatça Hırvatistan'ın resmi dilidir. Bununla birlikte iş süreçleri İngilizce dilinde genellikle yürütülebilmektedir.

Şirketler, karar alma gücü şirketin tepesinde tutulan hiyerarşik bir yapıya sahip olma eğilimindedir.

Birçok Hırvat cuma günü öğle yemeğinden sonra şehir dışına gitmektedir, bu nedenle cuma öğleden sonraları toplantı planlamamakta fayda görülmektedir. Ayrıca ağustos ayı boyunca birçok işletme kapalı olduğu için bu dönemde iş ziyareti planlanmaması yerindedir.

Mektuplar belirli bir kişiye değil şirkete gönderilmelidir. Bu, adresin gönderildiği kişi ofisten uzakta ise bir mektubun alıkonulmasını engellemektedir.

Hırvatistan kişi başına düşen milli gelir düzeyi bakımından AB ortalamasının gerisinde olsada, Balkan bölgesinde 2024 yılı gerçekleştirmelerine göre Slovenya ve Romanya'nın arkasından gelmektedir. Hırvat tüketiciler geleneksel perakende mağazalarından alışveriş yaparken yerel markaları tercih etmektedir. Ülkede marka bilinci gelişmiş olup, belirli bir markayla pazarda yer almak isteyen firmaların reklam/tutundurma faaliyetlerine önem vermesi gerekmektedir.

Hırvat pazarı rekabetin yoğun olduğu karmaşık bir pazar olup, sabır gerektiren pazardır. Bu nedenle pazara ilk giriş aşamasında gerçekçi hedefler belirlenmeli ve uzun vadeli düşünülmelidir.

Para Kullanımı

Hırvatistan 1 Ocak 2023 tarihi itibarıyla Avro Bölgesine katılarak daha önce resmi para birimi olan Hırvatistan kunasının kullanımını bırakarak avroyu resmi para birimi olarak kabul etmiştir.

Büyük kredi kartı şirketleri Hırvatistan'da temsil edilmektedir. Kredi kartı veya banka kartlarıyla ödeme yapılabilirken, diğer elektronik yollarla ödeme kabul eden perakende satış noktalarının sayısı artmaktadır.

Pasaport ve Ülkeye Geçici Giriş Vizesi Uygulaması

Hırvatistan 01.01.2023 tarihinde Schengen Bölgesine katılmıştır.

Umuma mahsus pasaport hamilleri vizeye tabidir.

Diplomatik, hizmet ve hususi pasaport hamilleri ise 180 gün içinde 90 günü aşmamak kaydıyla, Hırvatistan'a yapacakları seyahatlerinde vizeden muaftır.

Geçerli, çok girişli Schengen vizesi veya Schengen üyesi ülkelerde geçerli oturumu bulunmayan vatandaşlarımızın seyahatleri öncesinde buldukları ülkedeki Hırvatistan Başkonsolosluğu veya Büyükelçilik Konsolosluk Şubesi'nden vize başvurusunda bulunmaları gerekmektedir.

Detaylı bilgiler Hırvatistan'ın Ankara Büyükelçiliğinin aşağıdaki bağlantı adresinde yer almaktadır:

<https://mvep.gov.hr/buyukelcilik/turkiye-cumhuriyeti-ndeki-hrvatistan-cumhuriyeti-misyon-ve-konsolosluk-ofisleri/179841>

Çalışma Saatleri

Hırvatistan'da standart saat dilimi UTC/GMT +1:00 saat olmakla birlikte, mart sonunda belirlenen bir tarihte 1 saat ileri alınmaktadır.

Çalışma saatleri işyerlerine göre değişmekle birlikte resmi daireler ve firmaların çalışma saatleri için genel uygulama 08:00-16:00 saatleri arasındadır.

Hafta içi günlerde 08.00-20.00 saatleri arasında çalışan mağazalar ve alışveriş merkezleri, cumartesi günleri genelde 09.00-15.00 (bazıları 09.00-14.00 veya 9.00-20.00) saatleri arasında çalışmaktadırlar. Pazar günleri sadece büyük alışveriş merkezleri açık bulunmaktadır.

Pazar günü alışveriş merkezlerinin açık olmasıyla ilgili 17 Mart 2023 tarihinde çıkan bir yönetmelik ile 1 Temmuz 2023 tarihinden itibaren her alışveriş merkezi yıl boyunca kendi belirleyecekleri 16 adet Pazar sadece çalışabilmektedir.

Resmi Tatiller ve Mesai Saatleri (2026)

01.01. Yılbaşı

06.01. Epifani Günü (Dini Bayram)

05.04-06.04 Paskalya ve Paskalya Pazartesi

01.05. İşçi Bayramı

30.05. Hırvatistan Milli Günü

19.06. Corpus Christi (Katolik Yortusu) (Dini Bayram)

22.06. Antifaşizm Mücadele Günü

05.08. Milli Şükran Günü ve Zafer Bayramı ve Hırvat Savunucularının Günü

15.08. Meryem'in Göğe Kabulü (Dini Bayram)

01.11. Bütün Azizler Günü

18.11. Anavatan Savaşı Kurbanları ile Vukovar ve Skabrnja Kurbanlarını Anma Günü

25.12. - 26.12. Aziz Stefen Günü (Dini Bayram)

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Şirket Türleri

Hırvatistan Anayasası yabancı yatırımcılar için çeşitli garantiler sağlamaktadır. Hırvatistan kanunlarına göre yerli ve yabancı yatırımcılar arasında hak ve yükümlülükler açısından herhangi bir fark gözetilmemektedir. Yabancı yatırımcıların kar ve sermaye transferi önünde bir kısıtlama bulunmamaktadır.

Hırvatistan'da yabancı yatırımlar 1 Ocak 1995 tarihinde yürürlüğe giren "İşletmeler Kanunu" ile düzenlenmiştir. Bu kanun uyarınca karşılıklılık ilkesi göz önünde tutularak yabancılara da yerli yatırımcılara tanınan hak ve yükümlülükler ile yasal statü tanınmıştır. Ayrıca, yabancı yatırımcılara ek bazı garantiler de verilmiştir. Buna göre sermaye yatırımı yoluyla elde edilen haklar, kanunla veya başka bir hukuki düzenlemeyle sınırlandırılmamakta, karın serbest transferine sınırlama getirilmemektedir.

Yabancı gerçek ve tüzel kişiler, karşılıklılık esasına bağlı olarak, Hırvatistan'da gayrimenkul satın alabilmektedir. Özel kanunla korunan bazı tarım arazileri ve doğal rezervler istisna kapsamındadır. Ayrıca Karşılıklılık esasını AB vatandaşları ve tüzel kişileri için geçerli değildir.

Şirket Kurma Prosedürü

Hırvat vatandaşı gerçek ve tüzel kişiler ile yabancı gerçek ve tüzel kişiler Hırvatistan Şirketler Kanunu çerçevesinde şirket kurabilmektedir. Bu anlamda uygulanan prosedür bakımından yerli ve yabancı ayrımı yapılmamaktadır. Firmalar genellikle kuruluş aşamasında bir Hırvat avukat veya danışmandan destek almaktadırlar.

Hırvatistan Cumhuriyeti'nde 2025 yılı Kasım ayında değişen kanuna göre doğrudan ya da dolaylı olarak yatırım yapmak isteyen firmanın yatırımı eğer bir şirkette %10 veya daha fazla hisse, pay veya oy hakkı edinimi doğuruyorsa yatırım gerçekleştirilmeden önce Maliye Bakanlığı'na başvurarak onay alınmasını zorunlu kılmaktadır. Usulüne uygun olarak başvuru süreci ilerletilmeyen herhangi bir yatırım, rapor edilmemiş yabancı yatırım olarak kabul edilecek ve incelemeye ve düzeltici tedbirlere tabi tutulabilecektir. Kanun ek olarak idari tarama ve karar alma için usule ilişkin son tarihleri belirlemekte olup, AB tarama mekanizması kapsamında ek analiz veya işbirliği gerektiğinde süreçte uzatma olanağı da sunmaktadır. (Sürecin nasıl ilerletileceğine dair detaylar önümüzdeki aylarda açıklanması beklenmektedir.

Yabancı şirketler ve bağımsız tüccarlar, yasanın öngördüğü koşullar altında, Hırvat vatandaşlarına uygulanan tüm hak ve yükümlülükler sahip yerli tüzel kişiler olarak kabul edilir. Ancak, Hırvatistan'da bir birim kurmadan Hırvat topraklarında kalıcı olarak faaliyet gösteremezler. Faaliyetler ara sıra gerçekleşen veya tek seferlik performans veya belirli bir iş ise (AB müktesebatına uygun olarak hizmet sağlama özgürlüğü kavramına uygun olarak) kalıcı olarak kabul edilmemektedir.

Şirketler Kanunu çerçevesinde kurulabilecek şirket türleri ve şirket türlerinin Hırvatça kısaltmaları aşağıda yer almaktadır:

- Genel Ortaklık – j.t.d.
- Sınırlı Ortaklık – k.d.
- Komanditer Ortaklık
- Limited Şirket – d.o.o.
- Anonim Şirket – d.d.

Anonim şirket kurmak için en düşük sermaye tutarı 26.544,56 avro iken, bir limited şirket kurmak için asgari sermaye 2.500,00 avrodur.

Hırvatistan'da kurulu şirketlerin %80'i Limited Şirket (d.o.o.) statüsünde bulunmaktadır. Özellikle küçük ve orta ölçekli firmalar Limited Şirket olarak faaliyet göstermekte, bankalar, sigorta şirketleri, büyük ölçekli ticari firmalar ise Anonim Şirket olarak yapılanmaktadır.

Hırvatistan E-Devlet Uygulaması altında şirket kurulumuna ilişkin detaylı bilgileri içeren bağlantı adresi şöyledir.

<https://gov.hr/en/establishment-of-a-company/1358>

Şirket kuruluşu işlemlerine yardımcı olmak amacıyla Hırvat hükümeti tarafından bir birim HITRO.HR kurulmuş olup, anılan birim büyük şehirlerde bulunan Finansal Ajans (FINA)'ların bünyesinde faaliyet göstermektedir. HITRO'nun ülke genelinde 62 ofisi bulunmaktadır. Şirket kurma işlemlerinde girişimcilerin tek bir merkezden yönlendirilmelerini amaçlayan HITRO.HR ofislerinden kuruluş prosedüründe gerekli tüm evraklar temin edilebilmektedir.

HITRO.HR

Tel: 0 800 0080

E-mail: info@hitro.hr; web adresi: www.hitro.hr

<https://www.hitro.hr/en/how-to-start-a-company/>

Limited Şirket (d.o.o.) kurulumuna ilişkin bilgiler daha ayrıntılı olarak aşağıda yer almaktadır:

- Şirket Adının Seçimi: Öncelikle şirket için bir isim seçilmelidir. HITRO.hr hizmeti, seçilen veya benzer bir adla bir şirketin zaten mevcut olup olmadığını öğrenmek için mahkeme sicilininin kontrol edilmesine yardımcı olmaktadır. Şirket adının, mahkeme kayıtlarına (court register) ilişkin bağlantı adresi (https://sudreg.pravosudje.hr/ords/r/esudreg/public/pretraga-subjekata#rez_1) adresinden kontrol edilmesi mümkündür.

-Belgelerin Noterde Tasdik Edilmesi: Mahkeme siciline başvuru ve ekli bazı belgelerin Noter tarafından tasdikli olması gerekir. İmzaları doğrulanacak tüm kurucular ve diğer kişiler hazır bulunmalıdır. Notere giderken pasaport ve kimlik kartının götürülmesi gerekmektedir. Hırvatça bilmeyen yabancı uyruklu kişiler için mahkeme tercümanının bulunması gerekmektedir.

Mahkeme tercümanlarının listesi: (<http://www.sudacka-mreza.hr/tumaci.aspx?Lnq=en>)

-Ücretlerin ödenmesi ve belgelerin sunulması: Mahkeme siciline kayıt başvurusu, diğer tüm gerekli ve noter tasdikli belgelerle birlikte, HITRO.hr'ye sunulmalıdır. Mahkeme ücretlerinin

ödenmesi ve ilk depozito ödemesi FINA'nın şubelerinde yapılabilir. Ödeme yapıldıktan sonra, HITRO.hr başvurusu sonuçlandırmakta ve yetkili Ticaret Mahkemesine elektronik yollarla (e-Şirket) iletmektedir. Gönderilen belgelerin doğru ve eksiksiz olması halinde, Ticaret Mahkemesi şirketi 24 saat içinde mahkeme siciline kaydettirir ve şirket kuruluşuna ilişkin kararı ve Kişisel Kimlik Numarası (OIB) teyidini HITRO Ofisine elektronik olarak gönderir. HITRO.HR'de Merkezi İstatistik Bürosu Ulusal Faaliyet Sınıflandırmasına göre bir Sınıflandırma Bildirimi almak için doldurulması gereken RSP Formu alınmaktadır. HITRO.hr, Mahkemenin kuruluşla ilgili kararını aldıktan sonra, 1 günlük süre içinde ticari işletmenin sınıflandırma bildirimini otomatik ve elektronik olarak alacaktır.

- Hesabı açma /e-Emeklilik /e-Sağlık /İlgili Vergi Dairesine kayıt: Kuruluşa ilişkin Karar ve işletme kimlik numarasını içeren Ulusal Faaliyet Sınıflandırmasına göre Sınıflandırma Bildirimi HITRO.hr sayacında toplanır. Şirketin, sahibinin ve çalışanlarının Hırvatistan Emeklilik Sigortası Enstitüsü ve Hırvatistan Sağlık Sigortası Enstitüsüne ilk kayıtları e-Emeklilik ve e-Sağlık hizmetleri aracılığıyla HITRO.hr kontuarında elektronik olarak düzenlenip gerçekleştirilebilir. Şirket Mahkeme Siciline ve Merkezi İstatistik Bürosu Siciline girildikten sonra, başvuru sahibi, şirketi yargı yetkisi şirketin kayıtlı adresine göre belirlenen ilgili Vergi Dairesine kaydettirmelidir.

Şube Açmak

Hırvatistan kanunları çerçevesinde yabancı şirketler ticari faaliyette bulunmak üzere şube açabilmektedirler. Şube ana şirketin kararı çerçevesinde açılabilen ve ana şirket tarafından noterde onaylanması gerekmektedir. Şube faaliyetlerini ana şirketin ismi/ünvanı çerçevesinde yürütebilmektedir. Şube tüzel kişiliğe sahip değildir, fakat faaliyetlerini sürdürürken ana şirketin haklarını ve yükümlülüklerini üstlenmektedir.

Temsilcilik Açmak

Hırvatistan'da ekonomik faaliyette bulunan bir yabancı kişi ve ulusal veya uluslararası ekonomik organizasyonlar temsilcilik açabilmektedir. Temsilcilik piyasa araştırması için ve ana şirketin temsilciliğini yapmak üzere açılabilir. Temsilcilik ayrı tüzel bir kişiliğe sahip olmayıp, ana şirketin bir parçası olarak kabul edilmektedir. Ana şirketin faaliyetlerine dahil olmamakta ancak, ana şirketin verdiği görevleri ana şirket adına yürütmektedir. İstisnai olarak havayolları şirketlerinin temsilcilikleri Hırvatistan ile imzalanan Anlaşma ve uluslararası konvansiyonlar çerçevesinde bilet satışı yapabilmektedir. Temsilcilik bütün faaliyetlerini ana şirketin bir temsilciliği olduğu ibaresi ile yürütmektedir. Temsilcilik ofisi Hırvatistan Ekonomi Bakanlığı Yabancı Temsilcilik Siciline kayıt olmak zorundadır ve faaliyetlerine ancak bu sicile kayıt olduktan sonra başlayabilmektedir.

Bankacılık Mevzuatı

Önde gelen Hırvat bankalarının uluslararası bankacılık gruplarına entegrasyonu ve Hırvatistan'ın AB'ye girişi, sermaye hareketliliğini artırmış ve mevzuat yaklaşımına yol açmıştır.

Hırvat Ulusal Bankası, para ve kambiyo politikalarının oluşturulmasından ve uygulanmasından, banknotların basılmasından ve ticari bankaların ve tüm mali işlem sisteminin denetlenmesinden sorumlu olan merkez ulusal bankadır.

Bankacılık sektörüne yabancı sermayeli bankalar hakimdir. Hırvatistan'da faaliyet gösteren bankaların çoğu, bireysel ve ticari bankacılık alanında ürün ve hizmet sağlayan bankalardır.

Hırvatistan'da faaliyet gösteren 19 bankadan, konsolide bankacılık varlıklarının yaklaşık %85'ini oluşturan en büyük 5 banka vardır ve bankaların her biri, toplam bankacılık varlıklarının %5'inden fazla pazar payına sahiptir. Bu 5 bankadan sadece 1'i Hrvatska poštanska banka dd Hırvat sermayeli olup, diğerleri banka İtalya, Avusturya ve Macaristan menşeli yabancı sermayeli bankalardır.

Süzer Grubu'nun çatı şirketi olan Süzer Holding tarafından satın alınan Slavonski Brod merkezli Banka Brod bilahare KENTBANK olarak değiştirilmiş ve merkezi Slavonski Brod'dan Zagreb'e taşınmış olup, halen Hırvatistan'da toplam 14 banka şubesi, 3 iş merkezi ve 1.000'i aşkın ATM ile faaliyette bulunmaktadır.

Çalışma ve Oturma İzinleri

Hırvatistan'da yabancıların çalışma ve oturma iznini düzenleyen mevzuat, 16/11/2011 tarihli ve 130/11 sayılı Hırvatistan Resmi Gazetesi'nde yayımlanan ve 1 Ocak 2012 tarihi itibariyle yürürlüğe girmiş bulunan Yabancılar Kanunu olup, son değişiklikleri içeren Yeni Yabancılar Kanunu 15.03.2025 itibariyle yürürlüğe girmiştir. (RG 133/2020)

Yabancılar Kanunu, aksi Kanunda öngörülmediği takdirde, üçüncü ülke vatandaşlarının Hırvatistan Cumhuriyeti'nde oturma ve çalışma izni veya çalışma kayıt belgesi temelinde çalışabileceklerini öngörmektedir.

Oturma ve çalışma izni, üçüncü ülke vatandaşlarına Hırvatistan Cumhuriyeti'nde geçici olarak kalma ve çalışma izni veren tek bir izindir.

Üçüncü ülke vatandaşları Hırvatistan Cumhuriyeti'nde yalnızca kendilerine oturum ve çalışma izni veya çalışma kayıt belgesi verilen işlerde ve yalnızca işe girdikleri işverenlerle çalışabilirler.

İşverenler, üçüncü ülke vatandaşlarını yalnızca kendilerine oturma ve çalışma izni veya çalışma kayıt belgesi verilen işlerde çalıştırabilirler.

İşverenler, Hırvatistan Cumhuriyeti'nde yasadışı olarak bulunan üçüncü ülke vatandaşlarını çalıştıramaz veya onların çalışmalarından yararlanamazlar.

Yabancılar Kanununun kabahat hükümleri, söz konusu kurallara uyulmaması halinde uygulanacak para cezaları ve alınacak tedbirleri düzenlemektedir (Yabancılar Kanununun 247-254. maddeleri (Resmi Gazete No 133/20, 114/22, 151/22)).

Yabancılar Kanunu hükümlerine göre, üçüncü ülke vatandaşları aşağıdaki esaslar çerçevesinde Hırvatistan Cumhuriyeti'nde kalabilir ve çalışabilirler:

- Oturma ve çalışma izni,
- Çalışma kayıt belgesi (bir takvim yılında 90 güne kadar geçerli çalışma kayıt belgesi veya 30 güne kadar geçerli çalışma kayıt belgesi- Yabancılar Kanunu'nun 140-144. maddeleri)

İşgücü piyasası testine ve Hırvatistan İstihdam Ofisi'nin görüşüne dayalı oturma ve çalışma izinleri

Üçüncü ülke vatandaşlarını istihdam edebilmek için işverenlerin işgücü piyasası testi yaptırmaları ve Hırvatistan İş Kurumu'nun görüşünü almaları gerekmektedir. Test, uygun yerli işçi olup olmadığını ve iş koşullarının adil olup olmadığını kontrol eder. Uygun aday yoksa, test sonucundan itibaren **90 gün içinde başvuru** yapılabilir. HZZ, olumlu görüş vermek için şu kriterlere dikkat eder; İşveren yükümlülüklerini yerine getiriyor mu?, Sabit bir çalışan kadrosu var mı?, Ciddi yasal sorunları var mı?, (Mevsimlik işler için) Önceki sezonda en az bir Hırvat ya da AEA vatandaşı çalıştırılmış mı?

İşgücü piyasası testi olmadan, ancak Hırvatistan İstihdam Ofisi'nin görüşüyle oturma ve çalışma izinleri

Hırvatistan İş Kurumu Yönetim Kurulu, Hırvatistan İş Kurumu'nun internet sitesinde yayımlanacak olan yoğun talep gören mesleklere ilişkin çıkardığı karardaki meslekler için işgücü piyasası sınavına girme zorunluluğu yoktur.

İşgücü piyasası testi yapılmadan ve Hırvatistan İstihdam Ofisi'nin görüşü alınmadan oturma ve çalışma izinleri

- Aynı işveren ve aynı üçüncü ülke vatandaşı için oturma ve çalışma izninin geçerliliği uzatıldığında
- Bir takvim yılında 90 güne kadar tarım, ormancılık, otelcilik sektörü ve turizmde mevsimlik istihdam
- Yabancılar Kanunu'nun 110. maddesi uyarınca (örneğin şirketlerdeki kilit personel, en az %51 ortaklık payına sahip olduğu bir şirkette/şahıs işletmesinde serbest meslek sahibi olanlar, AB Mavi Kart, şirket içi transferler, hizmet sağlayıcılar, gönüllüler, stajyerler, mürettebat üyeleri vb.) düzenlenmektedir.

Oturma ve Çalışma İzninin Sona Ermesi

- Üçüncü ülke vatandaşı, kendisine oturma ve çalışma izni verilmeyen faaliyetleri yürütürse,
- Üçüncü ülke vatandaşı, kendisine oturma ve çalışma izni verilmeyen bir işveren için çalışıyorsa,
- Üçüncü ülke vatandaşı veya işverenin, ilgili faaliyetleri yürütürken uyulması gereken çalışma, sağlık ve emeklilik sigortası düzenlemelerine ve diğer düzenlemelere uymaması,

- İşveren artık Hırvatistan İstihdam Servisi'nin olumlu görüşünün verilmesi için gereken koşulları karşılamıyorsa (Yabancılar Yasası'nın 99. maddesinin 1. fıkrası),
- Vergi Dairesi'ne yapılan başvuru veya Merkezi Kayıt Kuruluşu'nun kontrolü sonucunda işverenin maaş ve/veya katkı paylarını ödemediği tespit edilirse,
- İşveren veya üçüncü ülke vatandaşı, iznin geri çekilmesine ilişkin bir teklif sunmuşsa,
- İşverene kayıt dışı çalışma ve/veya kaçak istihdam nedeniyle yaptırım uygulanmış olması durumunda Oturma ve çalışma izni aşağıdaki durumlarda sona erer

Geçici Kalma Süresi

Yabancılar Kanunu'nun 87. maddesi uyarınca, üçüncü ülke vatandaşının geçici ikameti aşağıdaki durumlarda sona erer:

- Hırvatistan Cumhuriyeti'ne girmesi ve Hırvatistan Cumhuriyeti'nde kalması yasaklanmışsa veya girişinin yasaklanması amacıyla bir uyarı verilmişse,
- Geçici ikamet izninin kendisine verilmesinden veya uzun süreli vize verilmesinden itibaren 30 gün içinde geçici ikametgâhını bir polis idaresine veya bir polis karakoluna kaydettirmemesi,
- Hırvatistan Cumhuriyeti'ndeki geçici ikametini kendi isteği üzerine iptal ederse,
- Geçici oturma izninin verildiği tarihten itibaren bir yıla kadar olan süre içinde, birden fazla defa toplam 90 günden fazla veya tek seferde 30 günden fazla yurt dışında kalması,
- Geçici oturma izninin verildiği tarihten itibaren iki yıla kadar olan süre içinde, birden fazla defa toplam 180 günden fazla veya tek seferde 60 günden fazla yurt dışında kalması,
- Geçici oturma izninin amacına aykırı olarak Hırvatistan Cumhuriyeti'nde kalmata ise geçici oturma izni verilmesine ilişkin koşullar ortadan kalkar,

İdari ücret: Verilen oturma ve çalışma izni için 74,32 avro, biyometrik oturma izni üretimi için ise 31,85 avro (hızlandırılmış prosedür için 59,73 avro) ödenmesi gerekmektedir. Her iki tutarın da ayrı ayrı, yetkili emniyet müdürlüğü/karakolundan IBAN kodu alınacak devlet bütçesi hesabına ödeme makbuzu ile ödenmesi gerekmektedir. Biyometrik oturma izninin verilmesi için devlet bütçesinin IBAN numarasına veya damga pulu şeklinde 9,29 avro tutarında ek idari ücret ödenmesi gerekmektedir.

Çalışma Kayıt Belgesi

Bakanlık, Hırvatistan Cumhuriyeti topraklarında kısa süreli sözleşmeli işlerde çalışmak üzere üçüncü ülke vatandaşına, emniyet müdürlüğü veya polis karakolu aracılığıyla çalışma kayıt belgesi verebilir.

Sözleşmeli işin yapılması için bir takvim yılında en fazla 90 veya 30 gün süreyle çalışma kayıt belgesi verilebilir.

Çalışma kayıt belgesi verilmesi için yazılı başvuruda bulunan üçüncü ülke vatandaşı veya üçüncü ülke vatandaşının hizmetlerinden veya çalışmalarından yararlanacak olan tüzel veya gerçek kişi, aşağıdaki belgeleri başvuruya eklemelidir:

- İlgili sözleşme
- Üçüncü ülke vatandaşının geçerli yurtdışı seyahat belgesi.

Verilen çalışma kayıt belgesine dayalı çalışma hakkı: Üçüncü ülke vatandaşı, verilen çalışma kayıt belgesine dayanarak Hırvatistan Cumhuriyeti sınırları içerisinde aynı işveren veya hizmet kullanıcısı için çalışabilir ve oturma ve çalışma izni alması gerekmez.

90 güne kadar çalışma kayıt belgesi

Üçüncü ülke vatandaşları çalışma kayıt belgesine dayanarak bir takvim yılında 90 güne kadar çalışabilirler. Bu belgenin düzenlenebileceği durumlar şu şekildedir:

- Turizmde hizmet sunumuna ilişkin mevzuata uygun olarak turizm acenteleri ve eğlence çalışanları
- Hırvatistan Cumhuriyeti'ndeki bir turizm acentesi ile akdedilen hizmet sunumuna ilişkin bir sözleşme uyarınca gelen yabancı turizm acentelerinden gelen turizm acenteleri
- Bilimsel ve mesleki gelişim sürecinde olan bilim insanları, bilim insanları – uluslararası örgütlerin temsilcileri ve Hırvatistan Cumhuriyeti için önemli olan bilimsel projelere katılacak bilim insanları
- Hırvatistan Cumhuriyeti'nde kültürel ve eğitimsel işbirliği programları kapsamında görevlerini yürüten yabancı kültürel, eğitimsel ve bilimsel kuruluşların idari personeli, uzmanları, öğretmenleri ve öğretim görevlileri ile Hırvatistan Cumhuriyeti'nde şubesi bulunan yabancı kültürel, eğitimsel ve bilimsel kuruluşların idari personeli, uzmanları, öğretmenleri ve öğretim görevlileri, ana kurumlarından gelmeleri kaydıyla.
- Hırvatistan Cumhuriyeti'nde akredite edilmiş yabancı muhabirler veya yabancı medya muhabirleri
- Gemi inşaatı alanında, bir ihracat sözleşmesi veya yabancı bir alıcının siparişi üzerine, gemi onarımı ve gemi inşaatının gözetim ve denetimini veya ekipman, makine ve diğer tesislerin imalatının, montajının gözetim ve denetimini yapanlar
- Gemilerde ve mürettebat listesinde bulunanlarda çalışma amacıyla
- Düzenlenen konferans ve seminerlere katılan öğretim görevlileri
- Opera, bale, tiyatro, konser, görsel sanatlar ve diğer kültürel etkinliklere katılan sanatçılar ve teknik personel ile film ve televizyon sektöründeki yazarlar ve performansçılar
- Kültürel mirasın korunması, kütüphane bilimi ve arşiv bilimi uzmanları
- Yüksek bütçeli filmlerin yapımında yer alan sanatçılar, yazarlar, teknik elemanlar ve diğer personel
- Dünya Ticaret Örgütü'nü kuran Marakeş Anlaşması'na Hırvatistan Cumhuriyeti'nin Katılım Protokolü'nde tanımlanan şirket içi devralanlar ve iş ziyaretçileri dışında kalan diğer kişiler

30 güne kadar çalışma kayıt belgesi

Üçüncü ülke vatandaşları çalışma kayıt belgesine dayanarak bir takvim yılında 30 güne kadar çalışabilirler: Bu belgenin düzenlenebileceği durumlar ve kişiler şu şekildedir:

- Hırvatistan Cumhuriyeti'nde tüzel ve gerçek kişilerle birlikte çalışan kişilerin mesleki eğitim, gelişim veya öğretimini gerçekleştirenler

- Makine veya ekipman üreticisi olan yabancı bir işverenin yanında çalışan ve bunların teslimatı, montajı veya bakımı amacıyla gelenler ve yaptıkları işin garanti haklarının kullanılması için bir koşul olması durumunda,
- İşletme faaliyetlerine ilişkin mevzuata uygun olarak işletme hizmetleri sunmak üzere kayıtlı olan gerçek kişiler ve üçüncü ülkelerden gelen tüzel kişiler nezdinde çalışanlar
- İşverenlerinin katılımcı olduğu fuar veya sergilere katılanlar
- Sirklerde veya eğlence parklarında çalışanlar
- Moda editörlüğü veya reklam kampanyalarının çekimlerine katılanlar
- Spor müsabakalarında ve yarışmalarda raporlama, organizasyon ve teknik personele eşlik etmek
- Müzik, sahne ve dans sanatlarındaki yazarlar ve icracılar ile bunlara eşlik eden raporlama, organizasyon ve teknik personel
- Yabancı bir işverene bağlı bir şirkette mesleki eğitime katılanlar
- Denetim ve danışmanlık hizmeti verenler.

İdari Ücret: Verilen çalışma kayıt belgesi için 39,82 avro tutarında idari ücret ödenmesi gerekmektedir.

Hırvat sosyal güvenlik sistemi sağlık ve emeklilik sigortasını, işsizlik sigortasını ve aile yardımlarını, sosyal yardımları ve çocuk yardımlarını içerir.

Zorunlu birinci basamak sağlık sigortası, Hırvatistan Sağlık Sigortası Fonu (HZZO) tarafından yönetilir ve kanunla öngörülen sağlık hizmetlerinin masraflarını karşılar. Bunlar, işyerinde yaralanma ve meslekle ilgili hastalık durumunda verilen hizmetleri ve hastalık izni, doğum veya babalık izni sırasında ücret kaybının tazminini ve tedavi amacıyla sağlanan ulaşım masraflarını içerir. Temel sağlık sigortası kapsamına girmeyen hizmetler kişi tarafından karşılanmakta veya ek sağlık sigortası kapsamında karşılanmaktadır.

Emeklilik sigortası sisteminin organizasyonu ve uygulanması ile görevli kurum Hırvatistan Emeklilik Sigortası Enstitüsü'dür (HZMO) ve bir kamu kurumudur.

Sigortalı kişi (çalışan) katkı payı ödemekle yükümlü iken, maaşı ödeyen işveren veya kuruluşlar aşağıdaki düzenli katkı paylarını hesaplamak, askıya almak ve ödemekle yükümlüdür:

- Zorunlu emeklilik sigortası ("1. derece"-% 15 veya %20 tutarında)
- Zorunlu emeklilik sigortası ("2. derece"-% 5 tutarında)
- İşverenler tarafından ödenen katkı payı tutarı (Zorunlu sağlık sigortası) %16,5:

Çalışma İzni Uzatma Süreci

2025 yılındaki Yasa değişiklikleriyle birlikte çalışma izni kuralları da güncellenmiştir. En büyük değişiklik, artık çalışma sözleşmesinin süresine bağlı olarak çalışma izninin 1 yıl yerine en fazla 3 yıla kadar verilebilmesidir. Bu, işgücü piyasası testi gereken işler için geçerlidir. (Madde 97). Eğer işgücü piyasası testi gerekmiyorsa, izin en fazla 2 yıl süreyle çalışma izni verilmektedir. (Madde 110).

Mevsimlik işçiler için çalışma izni süresi de 6 aydan 9 aya çıkarılmıştır. Mevsimlik izin süresi bitmeden önce, bu kişiler geçici oturma izni ya da mevsimlik olmayan bir çalışma iznine başvurabiliyor ve başvurularına karar verilene kadar Hırvatistan'da kalabilirler. Bu değişikliğin

hem işverenler hem çalışanlar hem de emniyet birimleri açısından süreci kolaylaştırması öngörülmektedir.

Hırvat İşverenler İçin Yeni Kurallar

Hırvatistan'a işveren talebiyle vize olarak gelen üçüncü ülke vatandaşları için bazı yeni yükümlülükler getirildi:

- Eğer çalışan, sözleşme uyarınca işe başlamazsa ya da **çalışmaya başlamadan önce ya da 3 ay dolmadan işveren tarafından sözleşme feshedilirse** (disiplin suçu veya olağanüstü bir durum hariç), işveren:
 - **Geçen yılın ortalama brüt maaşı kadar bir bedeli** 8 gün içinde devlet bütçesine ödemek zorundadır.
 - Aynı tutarda **senet (teminat mektubu)** da vermelidir.
 - Bu tutar, yasa dışı kalan kişilerin ülkeden geri gönderilme masrafları için kullanılır. (Bu kural **mevsimlik işçiler** için geçerli değildir.)

İşveren, çalışanlara konaklama sağlayabilir veya konaklama bulmalarına aracılık edebilir. Eğer doğrudan konaklama sağlanıyorsa, uygun yaşam koşulları sunulmalıdır. Düzenlenmiş meslekler için başvuru sırasında, yabancı niteliklerin tanındığını gösteren belgeler ya da deneyim kanıtı sunulmalıdır. Ancak yardımcı aşçı, garson, temizlikçi gibi basit meslekler için mesleki deneyim veya eğitim belgesi gerekmez.

İş sözleşmeleri ayrımcı hüküm içeremez ve yabancı çalışanlara ödenecek maaş, Hırvat çalışanlarla aynı düzeyde olmalıdır.

Yabancı işçi çalıştırmak isteyen şirketlerin belirli bir gelir eşliğini karşılaması gerekir. Tüzel kişiler için aylık en az 10.000 avro, şahıs işletmeleri için son 6 ayda en az 15.000 avro gelir elde edilmesi gerekmektedir.

Eğer işveren bir istihdam ajansı ise, çalışanı aynı meslek dalında başka bir Hırvat işverene devredebilir. Ancak bu durumda da 3 gün içinde polise başvuru yapılmalıdır. İstihdam Ofisi 5 gün içerisinde görüş bildirir ve onay alınırsa, çalışan yeni işverende işe başlayabilir. 30 gün içinde yeni başvuru yapılmazsa, oturma ve çalışma izni iptal edilir. Ajans, tüm koşullar sağlandığı sürece çalışanı farklı işverenlere yönlendirmeye devam edebilir.

Üçüncü Ülke Vatandaşlarının İşten Çıkarılması

Yeni yasa, geçerli oturma ve çalışma iznine sahip üçüncü ülke vatandaşlarının, izin süresi boyunca en fazla 60 gün işsiz kalmasına izin vermektedir. Bu 60 günlük süre art arda veya Bölünmüş şekilde olabilir. Ancak işsizlik 60 günü aşarsa, kişinin oturma ve çalışma izni iptal edilir. Bu 60 günlük süre zarfında kişi, yasalara uygun şekilde iş arayabilir ve başvuru yapabilir.

Eğer bu süreden sonra yeni bir oturma ve çalışma izni başvurusu yapılırsa: başvuru reddedilir ve mevcut izin de iptal edilir. Ayrıca, kişinin iş durumuna dair bilgiler, Hırvatistan Emeklilik Sigortası Kurumu (HZMO) tarafından ilgili polis makamlarına bildirilir.

Bu kurallar mevsimlik işçiler için geçerli değildir.

Üçüncü Ülke Vatandaşları İçin İş ve Meslek Değişikliği

Geçerli oturma ve çalışma iznine sahip üçüncü ülke vatandaşları, aşağıdaki durumlarda yeni bir oturma ve çalışma izni başvurusu yapmak zorundadır:

- Farklı bir mesleğe geçmek istediklerinde (başlangıçta onaylanan meslek dışında),
- Aynı meslekte kalıp işveren değiştirmek istediklerinde (ilk yıldan önce),
- Hem işveren hem de meslek değişikliği yapmak istediklerinde.

Başvuru Süresi ve Çalışma Hakkı:

- Başvuru, izin verilen işsizlik süresi (60 gün) içinde yapılırsa, kişi karar verilene kadar Hırvatistan'da kalabilir.
- Başvuru bu süreden sonra yapılırsa, başvuru reddedilir ve izin iptal edilir.
- Bu süreçte kişi, başvurusunun kabul edildiğine dair belgeyle, sağlık ve emeklilik sigortasına kayıtlıysa, yeni işte çalışmaya başlayabilir.

Kolaylaştırılmış İşlem Durumları:

- Aynı işveren içinde, **HZZ'nin belirlediği "açık meslek" listesinde yer alan bir mesleğe geçiş** yapmak isteyen kişiler için prosedür kolaylaştırılmıştır:
 - İşveren, yeni sözleşmenin imzalanmasından sonra **3 gün içinde polis makamına** başvurur.
 - **HZZ 5 gün içinde olumlu görüş** bildirirse, kişi yeni pozisyonda çalışmaya başlayabilir.
 - Görüş olumsuzsa, eski görevinde çalışmaya devam eder.
- **Aynı meslekte işveren değişikliği**, kişi Hırvatistan'da **en az 1 yıl çalıştıysa**, yeni izin başvurusu gerektirmez:
 - Yeni işveren, **3 gün içinde** başvuru yapar,
 - HZZ olumlu görüş bildirirse, kişi yeni işverende çalışmaya başlayabilir.

Ek İş (Part-time) Hakkı:

- Eğer kişi haftalık 40 saat tam zamanlı çalışıyorsa, ek iş almak için başvurabilir.
 - Yeni işveren önce **işgücü piyasası testi** talep eder.
 - HZZ olumlu görüş verirse, kişi ek işte çalışmaya başlayabilir.

Not: Bu kurallar mevsimlik işçiler için geçerli değildir.

Asgari Ücret Tutarı Yönetmeliği ile 1 Ocak- 31 Aralık 2026 dönemi için belirlenen asgari brüt ücret 1.050 avro tutarındadır.

Kaynak: T.C. Zagreb Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği